

Határozatok Tára

EVGENI TANCHEV
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. szeptember 26.¹

C-10/18. P. sz. ügy

**Marine Harvest ASA, amelynek jogutódja a Mowi ASA
kontra**

Európai Bizottság

„Fellebbezés – A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzése – Az egyetlen összefonódás fogalma – Az összefonódás végrehajtása annak bejelentése és a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánítása előtt – A 139/2004/EK tanácsi irányelv 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt kiszabott bírságok – A *ne bis in idem* elve – A beszámítás elve – A halmazatra vonatkozó elvek”

Tartalomjegyzék

I. Jogi keret	3
II. Az eljárás előzményei	4
A. A Morpol felvásárlása	4
B. Az engedélyező határozat és az annak elfogadásához vezető eljárás	5
C. A vitatott határozat és az annak elfogadásához vezető eljárás	5
III. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet	6
IV. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei	8
V. A fellebbezési jogalapok értékelése	8
A. Az arra alapított első jogalapról, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem alkalmazta a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését	9
1. A felek érvei	9
2. Értékelés	10

¹ Eredeti nyelv: angol.

a) Az első jogalap arra alapított első részéről, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat nem minősül egyetlen összefonódásnak.	10
b) Az első jogalap arra alapított második részéről, hogy a Törvényszék tévedett, amikor szigorúan értelmezte a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célját	14
B. Az arra alapított második jogalapról, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem alkalmazta a <i>ne bis in idem</i> elvét, a beszámítás elvét, illetve a halmazati elvet	16
1. A felek érvei	16
2. Értékelés	17
a) Az elfogadhatóságról	17
b) A jogalap érdeméről	17
1) A második jogalap első részéről	17
i) A <i>ne bis in idem</i> elvének megsértésére alapított jogalapról	17
ii) A beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapról	21
2) A második jogalap második részéről	22
i) Bevezetés	22
ii) A halmazatra vonatkozó elvek a tagállamok jogrendjében	23
iii) Arról, hogy a tagállami jogrendekben megtalálható elvek szolgálhatnak-e példaként a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének ugyanazon magatartás által történő megsértése tekintetében ..	25
iv) A 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése beolvad az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésébe	26
v) A Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság azon megállapítását, hogy a Marine Harvest megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését	28
VI. Véggövetkeztetés	30

1. A jelen fellebbezéssel a Marine Harvest ASA (a továbbiakban: Marine Harvest), amelynek jogutódja a Mowi ASA, azt kéri, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül a Törvényszék azon ítéletét,² amelyben ez utóbbi elutasította a Bizottság 2014. július 23-i határozatának megsemmisítésére irányuló keresetet, amely határozat bírságokat szabott ki a Marine Harvesttel szemben egy összefonódásnak a bejelentési és a felfüggesztési kötelezettség megsértésével történő végrehajtása miatt (a továbbiakban: vitatott határozat).³

² 2017. október 26-i Marine Harvest kontra Bizottság ítélet (T-704/14, EU:T:2017:753; a továbbiakban: megtámadott ítélet).

³ A 139/2004/EK tanácsi rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését megsértve végrehajtott összefonódás miatt bírságot kiszabó határozat (M.7184 – Marine Harvest/Morpol ügy) (C(2014) 5089 final).

2. A vitatott határozatot a 2013. szeptember 30-i bizottsági határozatot követően fogadták el, amelyben a Morpol ASA-nak (a továbbiakban: Morpol) a Marine Harvest által történő megszerzését a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánították a vállalt kötelezettségekre tekintettel (a továbbiakban: engedélyező határozat).⁴ Ez a felvásárlás két lépésben történt: először is a Marine Harvest részvényvásárlási szerződést kötött a Morpol fő részvényesével, amellyel 48,5%-os részesedést szerzett a Morpol tőkéjében, másodszor pedig a Marine Harvest nyilvános vételi ajánlatot tett a Morpol fennmaradó részvényei tekintetében, ami lehetővé tette a Morpolban fennálló részesedésének 48,5%-ról 87,1%-ra történő növelését.

3. Ugyanakkor az első lépés, nevezetesen a 48,5%-os részesedés megszerzése a Morpolban, annak az Európai Bizottság számára történő bejelentését megelőzően lezárult. A Bizottság álláspontja szerint e részesedés megszerzése elegendő volt a Morpol feletti irányítás átruházásához, és ennél fogva az a 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti összefonódásnak minősült.⁵ Ennél fogva a vitatott határozatban a Bizottság megállapította, hogy a Marine Harvest – azáltal, hogy a Morpol tőkéjében való 48,5%-os részesedés megszerzését annak bejelentése és a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítása előtt zárta le – megsértette először is a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettséget, másodszor pedig az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdése alapján fennálló felfüggesztési kötelezettséget. Következésképpen a Bizottság e rendelkezések megsértése miatt két, egyenként 10 millió euró összegű bírságot szabott ki.

4. A Bírósághoz benyújtott fellebbezés két kérdést vet fel. Először is a Bíróságot arról kérdezik, hogy a Morpol tőkéjében való 48,5%-os részesedésszerzés önmagában összefonódásnak minősül-e, vagy ezt a felvásárlást és az azt követő nyilvános ajánlatot egyetlen összefonódásnak kell-e tekinteni. Másodszor, amennyiben a Bíróság megállapítja, hogy az összefonódás pusztán a 48,5%-os részesedésszerzés alapján fennáll, meg kell állapítania, hogy e felvásárlás lezárása miatt kiszabható-e két bírság, vagy hogy a Bizottság – azáltal, hogy külön-külön bírságokat szabott ki – megsértette-e különösen a *ne bis in idem* elvét.

I. Jogi keret

5. A 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdése kimondja:

„Célszerű az összefonódás fogalmát oly módon meghatározni, hogy az az érintett vállalkozások irányításában, és ennek következtében a piac szerkezetében maradandó változás előidézésére irányuló műveletekre terjedjen ki. Ezért helyénvaló a rendelet hatálya alá vonni az összes olyan közös vállalatot, amely egy önálló gazdasági egység összes funkcióját tartósan ellátja. Helyénvaló egyetlen összefonódásként kezelni azokat az ügyleteket, amelyek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, mivel egy feltételen keresztül kötődnek egymáshoz, valamint értékpapírügyletek kellően rövid időn belül lebonyolított sorozatának formáját öltik.”

6. A 139/2004 rendeletnek „Az összefonódások előzetes bejelentése és a bejelentés előtti áttétel a bejelentő felek kérelmére” című 4. cikke a következőről rendelkezik:

„(1) Az e rendeletben megjelölt, [európai uniós] léptékű összefonódásokat a Bizottságnál az összefonódás végrehajtását megelőzően, a megállapodás megkötését, a nyilvános ajánlat közzétételét, vagy az irányítást megalapozó részesedés megszerzését követően kell bejelenteni.

[...]”

⁴ A 139/2004 rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése alapján hozott határozat (M.6850 – Marine Harvest/Morpol ügy) (C(2013) 6449 final).

⁵ A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i rendelet (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) (HL 2004. L 24., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 40. o.).

7. A 139/2004 rendeletnek az „Összefonódások felfüggesztése” című 7. cikke szerint:

„(1) Az 1. cikkben meghatározott [európai uniós] léptékű, vagy a 4. cikk (5) bekezdése alapján a Bizottság által vizsgálendő összefonódás nem valósulhat meg bejelentése előtt, vagy míg a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja, a 8. cikk (1) bekezdése vagy a 8. cikk (2) bekezdése alapján hozott határozat, vagy a 10. cikk (6) bekezdése szerinti vélelem a [belső] piaccal összeegyeztethetőnek nem nyilvánította.

(2) Az (1) bekezdés nem akadályozza meg az olyan nyilvános vételi ajánlatok alkalmazását, vagy az olyan értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatát, amelyek olyan piacon, mint például a tőzsde, forgalomba hozható értékpapírokra válthatók, amelyek által a 3. cikk értelmében vett irányítást több eladótól szerzik meg, feltéve ha:

- a) az összefonódást a 4. cikk szerint haladéktalanul bejelentik a Bizottságnak; és
- b) a szerző fél nem gyakorolja az adott értékpapírokhoz kapcsolódó szavazati jogot, vagy csak befektetése teljes értékének megóvására gyakorolja azokat, a Bizottság által a (3) bekezdés értelmében adott mentesítés alapján.

[...]”

8. A 139/2004 rendelet „Pénzbírságok” című 14. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„A Bizottság határozattal az érintett vállalkozások 5. cikk szerinti teljes forgalmának 10%-át meg nem haladó mértékű pénzbírságot szabhat ki a (3) cikk (1) bekezdésének b) pontjában említett személyekre vagy az érintett vállalkozásokra, ha azok akár szándékosan, akár gondatlanságból

- a) egy összefonódást, annak megvalósulását megelőzően a 4. cikkel vagy a 22. cikk (3) bekezdésével összhangban nem jelentenek be, kivéve ha a 7. cikk (2) vagy (3) bekezdése szerint hozott határozattal erre felhatalmazták őket;
- b) az összefonódást a 7. cikk sérelmével valósítják meg;

[...]”

II. Az eljárás előzményei

A. A Morpol felvásárlása

9. 2012. december 14-én a Marine Harvest részvényvásárlási szerződést (share purchase agreement, a továbbiakban: SPA) kötött a Friendmall Ltd-vel (a továbbiakban: Friendmall) és a Bazmonta Holding Ltd-vel (a továbbiakban: Bazmonta). A Bazmonta a Friendmall kizárólagos tulajdonában lévő leányvállalat, amely M. irányítása alatt áll. Az SPA értelmében a Marine Harvest 48,5%-os részesedést szerzett a Morpolban. E felvásárlás lezárására (2012. decemberi felvásárlás) 2012. december 18-án került sor.

10. A norvég jog értelmében a tőzsdén jegyzett társaság részvényeinek több mint egyharmadát megszerző vevő⁶ köteles ajánlatot tenni e társaság fennmaradó részvényeire. Ennélfogva 2012. december 17-én a Marine Harvest egy tőzsdei közlemény révén bejelentette, hogy nyilvános vételi ajánlatot fog tenni a Morpol fennmaradó részvényeinek megvásárlására, amely e társaság részvényeinek 51,5%-át tette ki. 2013. január 15-én a Marine Harvest megtette a kötelező nyilvános vételi ajánlatot (nyilvános vételi ajánlat) ezekre a részvényekre. A nyilvános vételi ajánlat 2013. március 12-i elszámolását és végrehajtását követően a Marine Harvest a Morpol részvényeinek összesen 87,1%-ával rendelkezett. Ebből következően a Marine Harvest a nyilvános vételi ajánlat eredményeként a Morpol alaptőkéjének körülbelül 38,6%-át kitevő részvényeket szerzett a Morpol alaptőkéjének 48,5%-át kitevő azon részvényeken felül, amelyeket már a 2012. decemberi felvásárlás eredményeként megszerzett.

11. A Morpol fennmaradó részvényeinek megszerzésére 2013. november 12-én került sor. 2013. november 15-én a rendkívüli közgyűlésen úgy határoztak, hogy kéri a részvények oslói törlését, valamint döntöttek az igazgatótanács tagjai számának csökkentéséről, és arról, hogy a társaságnak a jövőben nem lesz jelölőbizottsága. 2013. november 28-án a Morpol jegyzése megszűnt az oslói tőzsdén.

B. Az engedélyező határozat és az annak elfogadásához vezető eljárás

12. 2012. december 21-én a Marine Harvest arra irányuló kérelmet intézett a Bizottsághoz, hogy az jelöljön ki egy, a Morpol feletti kizárólagos irányítás megszerzésének ügyével foglalkozó munkacsoportot. E kérelemben a Marine Harvest tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy a 2012. decemberi felvásárlás lezárult, valamint hogy nem gyakorolja szavazati jogát a Bizottság határozatának meghozatala előtt.

13. A Bizottság általi számos információkérést és a bejelentési formanyomtatvány első tervezetének⁷ 2013. március 5-i benyújtását követően az ügyletet hivatalosan 2013. augusztus 9-én jelentették be.

14. 2013. szeptember 30-án a Bizottság az engedélyező határozattal a javasolt kötelezettségvállalások teljes körű tiszteletben tartása mellett engedélyezte az összefonódást. A fenti 3. pontban kifejtetteknek megfelelően, ebben a határozatban a Bizottság megállapította, hogy a 2012. decemberi felvásárlás már tényleges kizárólagos irányítást biztosított a Marine Harvest számára a Morpol felett. Ennélfogva a Bizottság kifejtette, hogy nem lehet kizárni, hogy a 2012. decemberi felvásárlásnak – az annak bejelentését és az összeegyeztethetővé nyilvánítását megelőzően – a 2012. december 18-i lezárásával történő megvalósítása megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettséget, valamint az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerinti felfüggesztési kötelezettséget. A Bizottság rámutatott, hogy külön eljárásban fogja vizsgálni, hogy a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdése alapján van-e helye szankció alkalmazásának.⁸

C. A vitatott határozat és az annak elfogadásához vezető eljárás

15. A 2014. január 30-i levélben a Bizottság arról tájékoztatta a Marine Harvestet, hogy vizsgálat van folyamatban a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének esetleges megsértését illetően.

16. 2014. március 31-én a Bizottság kifogásközlést küldött a Marine Harvest részére, amelyre az utóbbi 2014. április 30-án válaszolt.

⁶ A Marine Harvest általi felvásárlását megelőzően a Morpolt az oslói tőzsdén (Norvégia) jegyezték. A Marine Harvestet szintén jegyzi az oslói tőzsdén.

⁷ Ahogyan az a 139/2004 rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 7-i 802/2004/EK bizottsági rendelet (HL 2004. L 133., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 3. kötet, 88. o.) I. mellékletében szerepel.

⁸ Lásd az engedélyező határozat (7)–(9) preambulumbekzdését.

17. 2014. július 23-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot, amelyben megállapította, hogy a Marine Harvest megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettséget, valamint az ugyanezen rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében előírt felfüggesztési kötelezettséget, és e jogsértések miatt két, egyenként 10 millió euró összegű bírságot szabott ki.

18. A vitatott határozatban a Bizottság először is úgy ítélte meg, hogy a Marine Harvest ténylegesen a 2012. decemberi felvásárlás lezárulását követően megszerezte a kizárólagos irányítást a Morpol felett. Ebből következően ez az ügylet a 139/2004 rendelet 3. cikke értelmében összefonódásnak minősül. Másodszor, a Bizottság megállapította, hogy az összefonódás a 2012. december 18-i lezárásával megvalósult, azaz azt megelőzően, hogy azt 2013. augusztus 9-én bejelentették, és hogy az engedélyező határozattal 2013. szeptember 30-án a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánították.⁹ Harmadszor, a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében előírt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség nem alkalmazandó. A Bizottság megállapította, hogy a 2012. decemberi felvásárlás lezárásával a Marine Harvest megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését, valamint hogy a két jogsértés miatt egyenként 10–10 millió euró összegű bírságot kell kiszabni.¹⁰

III. A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

19. 2014. október 3-án a Marine Harvest keresetet nyújtott be a vitatott határozat megsemmisítése, másodlagosan az e határozat által a vele szemben kiszabott bírságok törlése, harmadlagosan pedig e bírságok jelentős mértékű csökkentése iránt.

20. A megtámadott ítéletben a Törvényszék elutasította az előtte hivatkozott öt jogalapot, és elutasította a keresetet.

21. Közelebbről,¹¹ a Törvényszék elutasította az arra alapított első jogalapot, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot, és tévesen értékelte a tényeket, amikor azt állapította meg, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó.

22. Először is a Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság helyénvalóan jutott arra a következtetésre, hogy a Marine Harvest a 2012. decemberi felvásárlással megszerezte a Morpol irányítását, valamint hogy ebből következően a Marine Harvest köteles volt ezt az ügyletet bejelenteni, és azt addig nem végrehajtani, amíg azt a belső piaccal összeegyeztethetőnek nem nyilvánítják. Ennélfogva meg kellett határozni azt, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó-e.

23. Másodszor, a Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügybeli helyzet eltér az említett mentesség hatálya alá tartozó két helyzettől, azaz a nyilvános vételi ajánlattól és az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatától. A nyilvános vételi ajánlatra vonatkozó mentesség nem alkalmazandó, hiszen a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése nem a nyilvános vételi ajánlat, hanem a 2012. decemberi felvásárlás megvalósításából eredt. Az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatára

⁹ Lásd a vitatott határozat (85)–(88) preambulumbekendését.

¹⁰ Lásd a vitatott határozat (100)–(119) preambulumbekendését.

¹¹ A Törvényszék előtt felhozott öt hivatkozott jogalap a következő volt: nyilvánvalóan téves jogalkalmazás és ténybeli tévedés, amennyiben a vitatott határozat elutasította a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének alkalmazhatóságát (első jogalap); nyilvánvalóan téves jogalkalmazás és ténybeli tévedés, amennyiben a vitatott határozat azt állapította meg, hogy a felperes gondatlanul járt el (második jogalap); a *ne bis in idem* elvének megsértése (harmadik jogalap); nyilvánvalóan téves jogalkalmazás és ténybeli tévedés, amennyiben a felperessel szemben bírságokat szabtak ki (negyedik jogalap); valamint nyilvánvalóan téves jogalkalmazás és ténybeli tévedés, illetve hiányos indoklás a bírságok mértékének megállapítását illetően (ötödik jogalap). Mivel a Bíróság előtt a Marine Harvest csak a Törvényszéknek az előtte felhozott első és harmadik jogalappal kapcsolatos értékelését vitatja, a Törvényszéknek csak az e két jogalappal kapcsolatos értékelését foglalom össze.

vonatkozó mentesség sem alkalmazandó, mivel az csak olyan ügyletstruktúrákra vonatkozik, amelyek esetében az irányítást ügyletek sorozatával és több eladótól szerezték meg, míg a Morpol feletti irányítást egyetlen ügylettel, nevezetesen a 2012. decemberi felvásárlással és egyetlen eladótól, nevezetesen M.-től szerezték meg.

24. Harmadszor, a Törvényszék elutasította a Marine Harvest azon érvét, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak tekintendő, ami azzal az eredménnyel jár, hogy az a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében előírt, a nyilvános vételi ajánlatokra vonatkozó felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség hatálya alá esik. Azon két eshetőség közül, amelyek esetében az említett rendelet (20) preambulumbekkezdése alapján több ügylet egyetlen összefonódásnak tekinthető – nevezetesen az egymáshoz egy feltételen keresztül kötődő ügyletek és az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozata –, a Marine Harvest csak az előbbire hivatkozott. Először is a 139/2004/EK tanácsi rendelet szerinti egységes jogalkalmazásról szóló bizottsági közlemény [helyesen: a 139/2004 rendelet szerinti hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt bizottsági közlemény] (a továbbiakban: a hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt közlemény)¹² 44. pontjából az következik, hogy két ügylet egyetlen összefonódásként történő kezeléséhez nem elegendő, hogy azok egy feltételen keresztül kötődjenek egymáshoz. Az irányítást is több ügylet révén kell megszerezni. Mivel a Marine Harvest egyetlen ügylet révén szerezte meg a Morpol irányítását, ez az ügylet és a nyilvános vételi ajánlat nem eredményezett egyetlen összefonódást. Másodszor, a Marine Harvest azon érve, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célja az, hogy a „fokozatos felvásárlásokra” is vonatkozzon, hatástalan volt, mivel a Morpol felvásárlása nem volt „fokozatos”, és egyébként a „fokozatos felvásárlások” az említett rendelet (20) preambulumbekkezdésében foglalt második eshetőségre vonatkoznak, amelyre a Marine Harvest nem hivatkozott. Végül az, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célja a felvásárlások megkönnyítése és a tőzsdei piacok likviditásának biztosítása, nem jelenti azt, hogy szükség van e rendelkezés hatályát a szövegén túlra kell kiterjeszteni a felvásárlások megkönnyítése érdekében.

25. Ezenkívül a Törvényszék elutasította a *ne bis in idem* elvének, illetve a beszámítás elvének, valamint a halmazati elvnek a megsértésére alapított harmadik jogalapot.

26. A Törvényszék előjáróban megjegyezte, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése automatikusan az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértését vonja maga után, ennek a fordítottja ugyanakkor nem igaz. Ugyanis, ha egy vállalkozás egy összefonódást annak bejelentése előtt, valamint azelőtt hajt végre, hogy azt összeegyeztethetőnek nyilvánították volna, mindkét rendelkezést megsérti. Ugyanakkor ha egy vállalkozás egy összefonódást annak bejelentését követően, azonban azelőtt hajt végre, hogy azt összeegyeztethetőnek nyilvánították volna, csak a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését sérti meg. Ez a Törvényszék szerint az alkalmazandó jogi hátteret „szokatlan” tette.

27. Először is, a Törvényszék megállapította, hogy a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó. Az ítélkezési gyakorlat szerint ezen elv alkalmazásához az szükséges, hogy a szóban forgó vállalkozással szemben egy már meg nem támadható korábbi határozatban szankciót szabtak ki, vagy megállapították a felelősségének hiányát. Ennélfogva a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható az olyan helyzetben – amilyen a jelen ügy is –, amikor egy hatóság két szankciót szab ki egy és ugyanazon határozatban. Ami az úgynevezett beszámítás elvét illeti – amely értelmében az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság a bírság összegének megállapításakor köteles figyelembe venni a tagállami versenyhatóság által ugyanazon magatartás miatt már kiszabott szankciókat –, a Törvényszék megállapította, hogy ez az elv sem alkalmazható, mivel – a *ne bis in idem* elvéhez hasonlóan – annak alkalmazása csak egy korábbi határozat megléte esetén lehetséges.

¹² HL 2008. C 95., 1. o.

28. Másodszor, a Törvényszék elutasította a Marine Harvest azon érvét, hogy a nemzetközi jog és a német jog szerinti „látszólagos” vagy „hamis halmazat” elvével analógiát vonva meg kellene állapítani, hogy halmazat esetén a súlyosabb jogsértésbe beolvad az enyhébb jogsértés, így csak egy szankció szabható ki. A Törvényszék megállapította, hogy a Marine Harvest által előadottakkal ellentétben a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése nem minősül különösebb jogsértésnek az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértéséhez képest, és hogy ennél fogva az előbbi jogsértésbe az utóbbi nem olvad bele. Ez azért van így, mert a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése egyetlen időpontban valósult meg, míg e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése folyamatos jogsértés volt. Ennél fogva az előbbi jogsértés esetén az elévülési idő 3 év, az utóbbi jogsértés esetében pedig 5 év volt. Következésképpen, ha a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése csak akkor lenne alkalmazandó, ha egy vállalkozás valamely összefonódást annak bejelentése és összeegyeztethetőnek nyilvánítása előtt valósított meg, akkor ez a vállalkozás előnyösebb helyzetben lenne, mint az a vállalkozás, amely az összefonódást annak bejelentését követően, de még az összeegyeztethetőnek nyilvánítását megelőzően valósította meg. Ebből az következett, hogy a szóban forgó rendelkezések egyike sem alkalmazandó elsődlegesen, ami azt eredményezte, hogy nem került sor a „látszólagos” vagy „hamis halmazat” elvének megsértésére.

IV. A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

29. Fellebbezésével a Marine Harvest azt kéri, hogy a Bíróság:

- egészben vagy részben helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;
- semmisítse meg a vitatott határozatot, illetve másodlagosan törölje a Marine Harvesttel szemben kiszabott bírságokat, illetve harmadlagosan lényegesen csökkentse ezeket a bírságokat;
- kötelezze a Bizottságot arra, hogy viselje a Marine Harvest részéről a fellebbezési eljárásban és a Törvényszék előtti eljárásban felmerült jogi és egyéb költségeket;
- amennyiben szükséges, az ügyet utalja vissza a Törvényszék elé; és
- hozzon meg minden más, a Bíróság által megfelelőnek ítélt intézkedést.

30. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

- utasítsa el a fellebbezést; és
- a Marine Harvestet kötelezze a költségek viselésére.

31. A 2019. május 22-i tárgyaláson a Marine Harvestet és a Bizottságot hallgatták meg.

V. A fellebbezési jogalapok értékelése

32. A Marine Harvest két jogalapra hivatkozik. Először is azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó. Másodszor előadja, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem alkalmazta a *ne bis in idem* elvét, a beszámítás elvét, illetve a halmazati elvet.

A. Az arra alapított első jogalapról, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem alkalmazta a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését

1. A felek érvei

33. Első jogalapjával a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 46–233. pontjában tévedett, amikor nem alkalmazta a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését.

34. Az első jogalap két részből áll.

35. Az első jogalapjának első részében a Marine Harvest azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat nem minősül egyetlen összefonódásnak. A Marine Harvest azzal érvel, hogy a 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdéséből következik, hogy egyetlen összefonódásként kell kezelni azokat az ügyleteket, amelyek „egy feltételen keresztül kötődnek egymáshoz”, függetlenül attól, hogy a célvállalkozás feletti irányítást az első vagy az utolsó ügylet révén szerzik-e meg. A jelen ügyben a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat *de jure* és *de facto* kötődnek egymáshoz, következésképpen azokat egyetlen összefonódásként kell kezelni.

36. Az első jogalapjának második részében a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék tévedett, amikor szigorúan értelmezte a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célját. A Marine Harvest azzal érvel, hogy e rendelkezés célja – azaz a nyilvános vételi ajánlatok és a fokozatos felvásárlások megkönnyítése – megköveteli, hogy a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó legyen arra az ügyletstruktúrára, amely nyilvános vételi ajánlatot foglal magában, még akkor is, ha – ahogyan a jelen ügyben is – az irányítást a nyilvános ajánlat megtételét megelőzően szerezték meg. A 139/2004 rendelet 7. cikkének (3) bekezdése alapján történő mentesítés megadása nem jelent megfelelő alternatívát e rendelet 7. cikke (2) bekezdésének alkalmazására. Ezenkívül, az utóbbi rendelkezésnek a fent bemutatott egyetlen ügyletre történő alkalmazása biztosítja, hogy a Bizottság az ügylet valamennyi hatását értékelje, ne csak a 2012. decemberi felvásárlás hatásait.

37. A Marine Harvest azt a következtetést vonja le, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése alkalmazandó a jelen ügyben. Mivel a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség két feltétele teljesül, a mentesség alkalmazandó.

38. A Bizottság azt állítja, hogy az első jogalap megalapozatlan.

39. Az első jogalap első részét illetően a Bizottság úgy véli, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat nem tekinthető egyetlen összefonódásnak. A Bizottság szerint ahhoz, hogy két ügylet egyetlen összefonódásnak minősüljön, nem elegendő – ahogyan azt a 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdése megállapítja –, hogy azok egy feltételen keresztül kötődnek egymáshoz. Az e rendelet 3. cikke szerinti irányítást is meg kell szerezni a második ügylet révén. Amennyiben – ahogyan a jelen ügyben is – az irányítást az első ügylet révén szerzik meg, a második ügylet már nem releváns annak meghatározása tekintetében, hogy az irányítást megszerezték-e, valamint ebből következően, hogy az összefonódás végrehajtását fel kell-e függeszteni. A teljesség kedvéért a Bizottság előadja továbbá, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat *de jure* és *de facto* sem kötődnek egymáshoz.

40. Az első jogalap második részét illetően a Bizottság azt állítja, hogy a Törvényszék helyesen értelmezte a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének szövegét és célját egyaránt. A Bizottság azzal érvel, hogy az e rendelkezésben foglalt két eset – azaz a nyilvános vételi ajánlat és az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozata – közül a Marine Harvest csak az elsőre hivatkozik. Ugyanakkor az első eset nem alkalmazható a jelen ügyben, mivel az irányítást a nyilvános vételi ajánlat megtételét

megelőzően, nem pedig a nyilvános vételi ajánlat révén szerezték meg. Ebből az következik, hogy Marine Harvest nem részesülhet a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentességben. Következésképpen nem releváns az, hogy a Marine Harvest megfelelt az e rendelkezésben foglalt azon követelménynek, hogy nem gyakorolhatja a szavazati jogát.

2. Értékelés

41. Az első jogalapjával a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó, mivel először is a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak minősül, másodszor pedig e rendelkezés célja – azaz a nyilvános vételi ajánlatok és a fokozatos felvásárlások megkönnyítése – megköveteli, hogy azt akként értelmezzék, hogy az alkalmazandó egy olyan ügyletstruktúrára, amely nem kizárólag egy nyilvános vételi ajánlatból áll, hanem amely az utóbbit is magában foglalja. A Marine Harvest szerint teljesül a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében meghatározott két feltétel, mivel „haladéktalanul” bejelentette az összefonódást, és nem gyakorolta szavazati jogát a Morpolban, ami azt eredményezi, hogy a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó.

a) Az első jogalap arra alapított első részéről, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat nem minősül egyetlen összefonódásnak

42. Az első jogalapjának első részében a Marine Harvest azt állítja, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak minősül.

43. Úgy vélem, hogy az első jogalap első része megalapozatlan.

44. A 139/2004 rendelet alkalmazásában „összefonódás” jön létre, ha e rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében „az irányítás tartósan megváltozik”. Az „irányítást” ugyanezen rendelet 3. cikkének (2) bekezdése a valamely „vállalkozás feletti meghatározó befolyás gyakorlására [vonatkozó lehetőségként]” határozza meg. Az ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozás feletti irányítás egy, kettő vagy több ügylet révén szerezhető meg.¹³

45. A jelen ügyben a Marine Harvest a Morpolt a következő ügyletek révén szerezte meg: először is a 2012. decemberi felvásárlás, amelynek során a Marine Harvest 48,5%-os részesedést szerzett a Morpol tőkéjében, másodszor pedig a nyilvános vételi ajánlat, amellyel a Marine Harvest a Morpolban fennálló részesedésének arányát 48,5%-ról 87,1%-ra növelte.¹⁴

¹³ 2006. február 23-i Cementbouw Handel & Industrie kontra Bizottság ítélet (T-282/02, EU:T:2006:64, 104. pont).

¹⁴ A teljesség kedvéért (mivel erre a Marine Harvest nem hivatkozik) meg kell jegyezni, hogy 2013. november 12-től kezdődően a Marine Harvest a Morpol egyedüli részvényese volt (lásd a fenti 11. pontot).

46. Ugyanakkor a Morpol feletti irányítást kizárólag a 2012. decemberi felvásárlással szerezték meg.¹⁵ Hangsúlyoznom kell, hogy ezt a Marine Harvest nem vitatja. Annak alátámasztása érdekében ugyanis, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak minősül, a Marine Harvest nem azzal érvel, hogy a Morpol feletti irányítást a második ügylet, azaz a nyilvános vételi ajánlat révén szerezte meg. A Marine Harvest szerint a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat amiatt minősül egyetlen összefonódásnak, hogy azok egy feltételen keresztül kötődnek egymáshoz.

47. Ennélfogva a jelen ügyben az a kérdés, hogy amikor egy vállalkozás egy másik vállalkozást egynél több ügylet révén szerez meg, *azonban az irányítást kizárólag az első ügylettel ruházzák át*, valamennyi ügyletet egyetlen összefonódásnak kell-e tekinteni, vagy az első ügylet önmagában a 139/2004 rendelet 3. cikke szerinti összefonódásnak minősül?

48. Meg kell jegyeznem, hogy míg a 139/2004 rendelet egyik cikke sem határozza meg konkrétan, hogy több ügylet milyen feltételek mellett tekintendő egyetlen összefonódásnak ugyanazon célvállalkozás vonatkozásában, e rendelet (20) preambulumbekkezdése ad némi iránymutatást ebben a tekintetben. Az említett preambulumbekkezdés utolsó mondata megállapítja, hogy „[h]elyénvaló egyetlen összefonódásként kezelni azokat az ügyleteket, amelyek szorosan kapcsolódnak egymáshoz, mivel egy feltételen keresztül kötődnek egymáshoz, valamint értékpapírügyletek kellően rövid időn belül lebonyolított sorozatának formáját öltik”.

49. További iránymutatás található a hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt közleményben. Az említett rendelet (20) preambulumbekkezdésében foglalt első helyzet (azaz az egymáshoz egy feltételen keresztül kötődő ügyletek)¹⁶ tekintetében a hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt közlemény 43. pontja megállapítja, hogy egyetlen összefonódás jön létre, ha „az ügyletek egyike sem valósulna meg a többi nélkül”. A hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt közlemény ugyanezen pontja kifejti, hogy a feltételeesség általában akkor mutatkozik, ha az ügyletek *de jure* (amikor „maguk a megállapodások kapcsolódnak össze a kölcsönös feltételeesség révén”) vagy *de facto* (amikor a közgazdasági értékelés alapján mindegyik ügylet szükségszerűen függ a többinek a megkötésétől) kapcsolódnak.

50. Véleményem szerint nem állapítható meg, hogy amikor egy vállalkozás egy másik vállalkozást két ügylet révén szerez meg, *azonban az irányítást kizárólag az első ügylettel ruházzák át*, e két ügyletet egyetlen összefonódásnak kell tekinteni. Az alábbiakban ismertetem az e következtetésem alapjául szolgáló indokokat.

51. Ahogyan azt a fenti 44. pontban kifejtettem, ahhoz, hogy egy összefonódás jöjjön létre, az irányítás tekintetében változásnak kell történnie. Ebből következik, hogy amikor egy vállalkozás a célvállalkozás teljes tőkéjét vagy annak többségét több ügylet révén szerzi meg, azonban a célvállalkozás feletti irányítást kizárólag az első ügylet révén szerzi meg, ez az első ügylet önmagában összefonódásnak minősül. Az ezt követő ügyleteket – amelyek révén a szerző fél növeli a részesedését a célvállalkozás tőkéjében – nem lehet figyelembe venni annak meghatározása során, hogy létrejön-e összefonódás, mivel a célvállalkozás feletti irányítást már átruházták.

¹⁵ Ahogyan azt a vitatott határozat kifejti, bár a Morpol tőkéjében történő 48,5%-os részesedésszerzés a Marine Harvest számára *de jure* nem biztosított irányítást e társaság felett, *de facto* viszont igen. Ez először is azért történt így, mert a tőke fennmaradó része nagymértékben szétszórt volt, másodszor pedig azért, mert a Morpol közgyűlésein jelen lévő és szavazó részvényesek szavazatainak egyszerű többsége elegendő volt az olyan határozatok elfogadásához, mint például az igazgatótanács megválasztása vagy az osztalékok jóváhagyása, továbbá, mivel a rendes és a rendkívüli közgyűléseken való részvételi arány alapján M. (amelynek részesedését a Marine Harvest a 2012. decemberi felvásárlás révén szerezte meg) az e közgyűléseken leadott szavazatoknak mindig a nagy többségét képviselte (lásd a vitatott határozat (48)–(84) preambulumbekkezdését).

¹⁶ A továbbiakban nem foglalkozom a 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdésében foglalt második esettel (értékpapírügyletek kellően rövid időn belül lebonyolított sorozata), mivel egyrészt a Marine Harvest kizárólag az e preambulumbekkezdésében foglalt első esetre hivatkozik (egymáshoz egy feltételen keresztül kötődő ügyletek), másrészt pedig a Törvényszék nem vizsgálta a második helyzetet (lásd a megítélés 97., 98. és 149. pontját).

52. Véleményem szerint ez összhangban áll a Cementbouw Handel & Industrie kontra Bizottság ítélettel. Ebben az ítéletben a Törvényszék megállapította, hogy összefonódás valósul meg formailag elkülönülő jogügyletek révén, amennyiben egyrészt ezek az ügyletek szorosan összefüggnek, másrészt pedig „ennek *végeredményeként* [a célvállalkozás feletti] ellenőrzés [megszerzésére kerül sor]”.¹⁷ Ellenben, amennyiben az irányítás megszerzése nem több ügylet, hanem az első ügylet „végeredménye”, ez az ügylet önmagában minősül összefonódásnak.

53. Ezt támasztja alá a 139/2004 rendelet alapját képező bizottsági javaslat¹⁸ 3. cikkének (4) bekezdése is, amely e rendelet (20) preambulumbekkezdése utolsó mondatának alapját képezte. A Bizottság egy negyedik bekezdés beillesztését javasolta a 4064/89/EGK tanácsi rendelet¹⁹ 3. cikkébe, amely kimondta, hogy „két vagy több olyan ügylet, amelyek egymástól függenek, vagy amelyek olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy a gazdasági céljuk igazolja azoknak egyetlen ügyletként történő kezelését, az utolsó ügylet napján létrejövő egy és ugyanazon összefonódásnak minősül, amennyiben az ügyletek *együttesen* teljesítik az (1) bekezdésben foglalt követelményeket”.²⁰ Az „(1) bekezdésben foglalt követelmények” azok a követelmények, amelyek az összefonódást az irányítás tartós megváltozásaként határozzák meg. Ennélfogva a bizottsági javaslatban két vagy több ügylet egy és ugyanazon összefonódásnak minősülhet, amennyiben azok együttesen valószínűsítették meg az irányítás átruházását, másképpen fogalmazva, ha az irányítás átruházása nem az első ügylet, hanem az összes ügylet eredményeként jött létre.

54. Igaz, hogy a 4064/89 rendelet 3. cikkének módosítására nem a Bizottság által javasoltak szerint került sor. Ugyanakkor a bizottsági javaslat 3. cikkének (4) bekezdését figyelembe lehet venni a 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdése utolsó mondatának értelmezése során, mert ezt a mondatot akkor illesztették be, amikor a 3. cikk új (4) bekezdésére vonatkozó bizottsági javaslat elfogadásának mellőzéséről szóló döntés megszületett.²¹

55. Mindenesetre, még ha a Bíróság azt is állapítaná meg, hogy ha az irányítás átruházására két ügylet közül az első ügylet révén került sor, ezt a két ügyletet egyetlen összefonódásnak kell tekinteni, ebből nem következik az, hogy a jelen ügyben a 2012. decemberi felvásárlást és a nyilvános vételi ajánlatot is egyetlen összefonódásnak kell minősíteni.

56. A fenti 49. pontban említetteknek megfelelően ugyanis ahhoz, hogy két ügylet egyetlen összefonódásnak minősüljön, a kölcsönös feltételeesség révén *de jure* vagy *de facto* össze kell kapcsolódnuk. Ugyanakkor a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat esetében nem ez a helyzet.

17 2006. február 23-i ítélet (T-282/02, EU:T:2006:64, 109. pont) (kiemelés tőlem).

18 A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló tanácsi rendeletre vonatkozó, 2002. december 11-i javaslat (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) (a továbbiakban: bizottsági javaslat) (HL 2003. C 20., 4. o.).

19 A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 1989. december 21-i rendelet (HL 1989. L 395., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 31. o.; helyesbítés: magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 4. kötet, 137. o.). A 4064/89 rendeletet a 139/2004 rendelet hatályon kívül helyezte, és annak helyébe lépett.

20 Kiemelés tőlem. Pontosítom, hogy noha az „amennyiben az ügyletek együttesen teljesítik az (1) bekezdésben foglalt követelményeket” fordulatot a bizottsági javaslat 3. cikke (4) bekezdésének angol nyelvű változata használja, e fordulat nem található meg e rendelkezés francia nyelvű változatában. E fordulat a német, spanyol, olasz és portugál nyelvű változatokban azonban megtalálható. A Tanács a francia nyelvű változat hibáját láthatólag kijavította (vesd össze a 2003. október 24-i 13892/03. sz. tanácsi dokumentum francia és angol nyelvű változatát).

21 Ahogyan azt a 139/2004 rendelet előkészítő munkálatai során az Állandó Képviselők Bizottságához (Coreper) benyújtott bizottsági munkadokumentum tanúsítja, amely dokumentumot a Bizottság a Bíróság elé terjesztett. E dokumentumból egyértelműen kitűnik, hogy a Bizottság felhívta a Tanács figyelmét arra, hogy amennyiben a bizottsági javaslat 3. cikke (4) bekezdésének elfogadására nem került sor, számos ügyletet úgy kellene értékelni, ahogyan azt a múltban is tette, azaz az „egyetlen összefonódásra” vonatkozó koncepció alapján. Ennek következtében kompromisszum jött létre a Coreperrel, amely alapján a bizottsági javaslat 3. cikke (4) bekezdésének elfogadására nem került sor, azonban hozzáadtak egy mondatot a 4064/89 rendelet (23) preambulumbekkezdéséhez, amely jelenleg a 139/2004 rendelet (20) preambulumbekkezdése. Ez a mondat az, amelyet a fenti 48. pont idéz.

57. Először is a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat a kölcsönös feltételeesség révén *de jure* nem kapcsolódnak össze. Igaz, hogy a nyilvános vételi ajánlat a 2012. decemberi felvásárlás szükséges és közvetlen következménye. Ez azért van így, mert a norvég jog értelmében a tőzsdén jegyzett társaság részvényeinek több mint egyharmadát megszerző vevő köteles ajánlatot tenni a társaság fennmaradó részvényeire. A 2012. decemberi felvásárlás eredményeként a Marine Harvest 48,5%-os részesedést szerzett a Morpol tőkéjében, és ezért köteles volt megtenni a nyilvános vételi ajánlatot. Ugyanakkor ennek fordítottja nem igaz. A Marine Harvest egyáltalán nem volt köteles arra, hogy a Morpol tőkéjében bizonyos részesedést szerezzen a nyilvános vételi ajánlat megtételét megelőzően.

58. Ki kell emelnem, hogy ebben a tekintetben a hatásköréről szóló, egységes szerkezetbe foglalt bizottsági közlemény 43. pontja alapján egyértelmű, hogy a feltételeességnek kölcsönösnek kell lennie, mivel ez a pont megállapítja, hogy „a megkövetelt feltételeesség azt jelenti, hogy az ügyletek *egyike sem* valósulna meg a többi nélkül”.²² Meg kell jegyezni továbbá, hogy e mondat megfogalmazása nagyon hasonlít a Cementbouw Handel & Industrie kontra Bizottság ítélet 109. pontjához.²³

59. Másodszor, a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat a kölcsönös feltételeesség révén *de facto* nem kapcsolódnak össze. Ahogyan azt a Bizottság előadja, a Marine Harvest aláírta az SPA-t, és hozzáfogott a 2012. decemberi felvásárláshoz, annak ellenére, hogy ebben az időben nem tudta, hogy a nyilvános vételi ajánlat lehetővé teszi-e a Morpol valamennyi fennmaradó részvényének megvásárlását, vagy marad számára pusztán a tőke 48,5%-a. Ezenkívül a Marine Harvest anélkül tehetett volna nyilvános vételi ajánlatot, hogy először megkötötte volna az SPA-t.

60. Ebből következik, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat nem tekinthető egyetlen összefonódásnak, valamint hogy az első jogalap első részét el kell utasítani mint megalapozatlant.

61. A teljesség kedvéért meg kell jegyezni továbbá, hogy még ha a Bíróság meg is állapítja, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak minősül, ebből nem következik az, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében megállapított, megvalósításra vonatkozó tilalom csak a második ügyletre, azaz a nyilvános vételi ajánlatra vonatkozik, és hogy következésképpen az első ügylet, azaz a 2012. decemberi felvásárlás annak bejelentése és összeegyeztethetővé nyilvánítása előtt megvalósítható.²⁴

62. Az Ernst & Young ítéletben a Bíróság ugyanis megállapította, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése tiltja, hogy „bármely olyan műveletet végrehajtsanak, amely hozzájárul [a célvállalkozás] irányításának tartós megváltozásához”.²⁵ Következésképpen egyetlen összefonódást feltételezve a 2012. decemberi felvásárlást úgy kellene tekinteni, hogy az hozzájárul az irányítás megváltozásához, és hogy az ennél fogva a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében meghatározott, megvalósításra vonatkozó tilalom hatálya alá tartozik.

²² Kiemelés tőlem. Ugyanez a pont megállapítja továbbá, hogy az ügyletek *de jure* kapcsolódnak, ha „maguk a megállapodások kapcsolódnak össze a kölcsönös feltételeesség révén”, valamint hogy *de facto* kapcsolódnak össze, ha egy közgazdasági értékelés megállapítja, hogy „mindegyik ügylet szükségszerűen függ [...] a többinek a megkötésétől” (kiemelés tőlem).

²³ 2006. február 23-i ítélet (T-282/02, EU:T:2006:64).

²⁴ Amely esetben nem merülne fel az a kérdés, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó-e a 2012. decemberi felvásárlásra, és nem lenne szükség az első jogalap második részének vizsgálatára.

²⁵ 2018. május 31-i ítélet (C-633/16, EU:C:2018:371, 52. pont).

b) Az első jogalap arra alapított második részéről, hogy a Törvényszék tévedett, amikor szigorúan értelmezte a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célját

63. Az első jogalapjának második részében a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék tévedett, amikor szigorúan értelmezte a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének célját. A Marine Harvest szerint e cél alapján – amely cél a nyilvános vételi ajánlatok és a fokozatos felvásárlások megkönnyítésében áll – e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az alkalmazandó egy olyan ügyletstruktúrára, amely nyilvános vételi ajánlatot foglal magában, még akkor is, ha – ahogyan a jelen ügyben is – a célvállalkozás feletti irányítást nem a nyilvános vételi ajánlat, hanem egy korábbi ügylet révén szerezték meg. Ezenkívül, ahogyan azt e rendelkezés a) és b) pontja előírja, a Marine Harvest „haladéktalanul” bejelentette az összefonódást, és nem gyakorolta szavazati jogát a Morpolban. Következésképpen a Marine Harvest szerint a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó a 2012. decemberi felvásárlásra.

64. Úgy vélem, hogy az első jogalap második része megalapozatlan.

65. A 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése ugyanis két esetben kivételt ír elő az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt felfüggesztési kötelezettség alól. Az utóbbi rendelkezés nem akadályozza meg a „nyilvános vételi ajánlat” alkalmazását (első eset) vagy az „értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatát” (második eset), feltéve hogy a következő két feltétel teljesül: először is az összefonódást haladéktalanul bejelentik a Bizottságnak; másodszor pedig a szerző fél nem gyakorolhatja az adott értékpapírokhoz kapcsolódó szavazati jogot, vagy azokat csak a Bizottság által a 139/2004 rendelet 7. cikkének (3) bekezdése értelmében adott mentesítés alapján gyakorolja.

66. Ki kell emelnem, hogy a jelen ügyben azt a kérdést, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó-e, kizárólag a 2012. decemberi felvásárlással, nem pedig a 2012. decemberi felvásárlásból és a nyilvános vételi ajánlatból álló ügylettel összefüggésben kell megválaszolni. Ennek az az oka, hogy – ahogyan azt a fentiekben bemutattam – a 2012. decemberi felvásárlás önmagában összefonódásnak minősül, és ennél fogva önmagában ezen ügyletnak (a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítását megelőzően a 2012. december 18-i lezárásával történő) megvalósítása sérti a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését.

67. Egyértelmű, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó a 2012. decemberi felvásárlásra, mivel először is az ügylet nem nyilvános vételi ajánlat, másodszor pedig, mivel ez egyetlen ügylet, nem pedig értékpapírokkal folytatott ügyleteknek az e rendelkezés értelmében vett „sorozata”. Ennél fogva nem releváns, hogy a Marine Harvest megfelelt-e a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott két feltételnek.

68. Következésképpen a Törvényszék nem követett el hibát azzal, hogy a megtámadott ítélet 83. pontjában helybenhagyta a Bizottság azon megállapítását, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése nem alkalmazandó a 2012. decemberi felvásárlásra.

69. Mindenesetre, amennyiben a Bíróság megállapítja, hogy a 2012. decemberi felvásárlás és a nyilvános vételi ajánlat egyetlen összefonódásnak minősül, és hogy ennél fogva azt a kérdést, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség alkalmazandó-e, ezen egyetlen összefonódással összefüggésben kell megválaszolni, ebből nem következik, hogy a 2012. decemberi felvásárlás e mentesség hatálya alá tartozik.

70. Kiindulásként meg kell jegyeznem, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését mint az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében előírt felfüggesztési kötelezettség alóli mentességet – amelyet az uniós jogalkotó alapvető fontosságúnak tekintett –²⁶ szigorúan kell értelmezni.

71. A 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt első eset, azaz a nyilvános vételi ajánlatok mentessége tekintetében megjegyzem, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség csak azokra a nyilvános vételi ajánlatokra vagy az olyan értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatára alkalmazandó, „amelyek által [...] irányítást [szereznek] meg”. Véleményem szerint ebből az következik, hogy ha egy ügyletstruktúra nyilvános vételi ajánlatot foglal magában, azonban a célvállalkozást nem e nyilvános vételi ajánlat révén szerzik meg, ez utóbbi a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség hatályán kívül esik. Ebben a tekintetben ki kell emelnem, hogy a nyilvános vételi ajánlat nem eredményezi az irányítás megváltozását, és ahhoz nem is járul hozzá, mivel azt a célvállalkozás feletti irányítás megszerzését követően tették meg. Ebből következik, hogy a 2012. decemberi felvásárlás még az egyetlen összefonódás feltételezése esetén is a 139/2004 rendelet 7. cikke (2) bekezdésében foglalt első eset körén kívül esik.

72. Ami a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt második esetet, nevezetesen az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatát illeti,²⁷ nem látom, hogyan lehetne egy, a 2012. decemberi felvásárlásból és a nyilvános vételi ajánlatból álló ügyletet „olyan értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatá[na]k tekinteni, [...] amelyek által [az] irányítást több eladótól szerzik meg”. A jelen ügyben ugyanis a célvállalkozást egyetlen ügylet, azaz a 2012. decemberi felvásárlás, nem pedig ügyletek „sorozata” révén szerezték meg (függetlenül attól, hogy két ügylet ügyletek „sorozatának” tekinthető-e). Az irányítást egyetlen eladótól, azaz M.-től, nem pedig „több eladótól” szerezték meg.

73. Ezenkívül, amennyiben – ahogyan azzal a Marine Harvest érvel – az uniós jogalkotó a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség hatályának az „értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatára”²⁸ történő kiterjesztésével a fokozatos felvásárlásokat kívánta megkönnyíteni,²⁹ rá kell mutatnom, hogy a 2012. decemberi felvásárlásból és a nyilvános vételi ajánlatból álló ügylet egyáltalán nem eredményez fokozatos felvásárlást. Ismétlem, a Morpol feletti irányítást egyetlen ügylet révén szerezték meg, ami azzal az eredménnyel járt – ahogyan azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 175. pontjában helyesen megállapította –, hogy a felvásárlás nem volt „fokozatos”.

74. Ebből következik, hogy még ha a 2012. decemberi felvásárlást és a nyilvános vételi ajánlatot egyetlen összefonódásnak kellene is tekinteni, az előbbi ügylet megvalósulása mindazonáltal a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt, a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség hatályán kívül esne.

75. Megállapítom, hogy az első jogalap második része megalapozatlan, és az első jogalapot el kell utasítani.

26 2012. december 12-i Electrabel kontra Bizottság ítélet (T-332/09, EU:T:2012:672, 246. pont).

27 Megjegyzem, hogy a Marine Harvest csak a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdésében foglalt első esetre (nyilvános vételi ajánlatok) hivatkozik. Ugyanakkor a teljesség kedvéért megvizsgálom az e rendelkezésben foglalt második esetet is (értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozata), mivel először is a Marine Harvestnek az e rendelkezés céljára vonatkozó érve tulajdonképpen a második esetre vonatkozik, másodszer pedig, mivel a Törvényszék megvizsgálta a második esetet (lásd a megtámadott ítélet 73–82. és 176. pontját).

28 Pontosítanom kell, hogy a 4064/89 rendelet 7. cikkének (3) bekezdése (jelenleg a 139/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése) csak a nyilvános vételi ajánlatokat mentesítette a felfüggesztési kötelezettség alól. Ezt a mentességet a 139/2004 rendelet terjesztette ki az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatára.

29 A zöld könyv 188. pontjából következik, hogy a felfüggesztési kötelezettségnek a fokozatos felvásárlásokra történő alkalmazása „kivitelezhetetlennek” tűnhet, a zöld könyvvel kapcsolatban kapott válaszok összefoglalójának 76. pontjából pedig az, hogy nehéz meghatározni, hogy „mikor merül fel a bejelentési kötelezettség egy fokozatos felvásárlás esetén” (másképpen megfogalmazva, melyik részesedés jelenti a „fordulópontot”, amelynek megszerzése a célvállalkozás feletti irányítás átruházását jelenti). Ezen okok miatt a 139/2004 rendelet a felfüggesztési kötelezettség alóli mentesség hatályát kiterjesztette az értékpapírokkal folytatott ügyletek sorozatára. Lásd a 4064/89 rendelet felülvizsgálatáról szóló, a Bizottság által 2001. december 11-én benyújtott zöld könyvet (a továbbiakban: zöld könyv) (COM/2001/0745 végleges), valamint a zöld könyvvel kapcsolatban kapott válaszok összefoglalóját, amely a Bizottság Versenypolitikai Főigazgatóságának honlapján érhető el.

B. Az arra alapított második jogalapról, hogy a Törvényszék tévedett, amikor nem alkalmazta a *ne bis in idem* elvét, a beszámítás elvét, illetve a halmazati elvet

1. A felek érvei

76. Második jogalapjával a Marina Harvest azt állítja, hogy a Törvényszék – azáltal, hogy különösen a megtámadott ítélet 306., 319., 339–344. és 362. pontjában megállapította, hogy a Bizottság kiszabhatott külön-külön bírságot a fellebbezővel szemben, az egyiket a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében előírt bejelentési kötelezettség megsértése, a másikat pedig az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében előírt felfüggesztési kötelezettség megsértése miatt – megsértette a *ne bis in idem* elvét, a beszámítás elvét, illetve a halmazati elvet.

77. A második jogalap két részből áll.

78. A második jogalapjának első részében a Marine Harvest azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a *ne bis in idem* elvét nem kell alkalmazni. A Marine Harvest álláspontja szerint ez az elv akkor is alkalmazandó, ha – ahogyan a jelen ügyben is – két bírságot egy és ugyanazon határozatban szabnak ki. Másodlagosan a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg azt, hogy a beszámításra vonatkozó általános elvet nem kell alkalmazni. A Marine Harvest szerint ez az elv – amely akkor alkalmazandó, ha a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható teljes mértékben – egy szankció megállapításakor valamely korábbi szankció figyelembevételét is megköveteli.

79. A második jogalapjának második részében a Marine Harvest előadja, hogy a Törvényszék tévedett, amikor a megtámadott ítélet 362. pontjában elutasította a halmazati elv megsértésére alapított jogalapot. Ezen elv alapján, amikor ugyanazon magatartás két jogszabályi rendelkezés hatálya alá tartozik, és az egyik rendelkezés egy, a másikhoz képest különös jogsértésről szól, ez a magatartás csak az előbbi rendelkezést sérti, az utóbbit nem. A Marine Harvest szerint a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése különösebb jogsértés, mint az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése. Ebből következik, hogy a Marine Harvest csak az előbbi rendelkezést sértette meg, és ennél fogva csak egy bírságot lehetett volna vele szemben kiszabni.

80. A Bizottság előadja, hogy a második jogalapot el kell utasítani.

81. A Bizottság szerint a második jogalap első része részben elfogadhatatlan és egészében véve megalapozatlan. A Bizottság azt állítja, hogy a Marine Harvestnek a *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított jogalapja megalapozatlan, különösen mivel ez az elv nem alkalmazható, ha két bírságot egy és ugyanazon határozatban szabnak ki. A Bizottság azt állítja továbbá, hogy a Marine Harvestnek a beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapja elfogadhatatlan és mindenképpen megalapozatlan. Elfogadhatatlan, mert a fellebbezés nem jelöli meg a felhozott jogi érveket, illetve nem határozza meg konkrétan, hogy a Törvényszék milyen mulasztást követett el. Megalapozatlan, mivel a vitatott határozatban a Bizottság a bírságokat a 139/2004 rendelet 14. cikkének (3) bekezdésével összhangban a jogsértések jellegéhez, súlyához és időtartamához képest arányosan állapította meg.

82. A Bizottság szerint a második jogalap második része megalapozatlan. A Bizottság szerint először is a halmazati elv alapján általánosságban nem zárható ki egy olyan megállapítás, hogy ugyanazon magatartás két különböző jogszabályi rendelkezést sért. Másodszor, a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése nem jelent különösebb jogsértést, mint e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése.

83. A Marine Harvest ezzel szemben azt állítja, hogy a beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapja elfogadható, mivel a fellebbezés azonosítja a megtámadott ítélet vitatott pontjait, és érveket hoz fel e jogalap alátámasztása érdekében.

2. Értékelés

84. Második jogalapjával a Marine Harvest azt állítja, hogy a Törvényszék – annak megállapításával, hogy külön-külön bírságok voltak kiszabhatók, az egyik a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettség megsértése, a másik pedig az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdése szerinti felfüggesztési kötelezettség megsértése miatt – megsértette a *ne bis in idem* elvét, a beszámítás elvét, illetve a halmazati elvet.

a) Az elfogadhatóságról

85. A Bizottság azt állítja, hogy a beszámítás elvének megsértésére alapított jogalap elfogadhatatlan, mert nincs jogi érvekkel alátámasztva, és nem azonosít semmilyen, a Törvényszék által elkövetett konkrét hibát.³⁰

86. Véleményem szerint ez az elfogadhatatlansági kifogás nem lehet eredményes.

87. Először is a fellebbezés megfelel a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjában előírt azon feltételnek, hogy tartalmaznia kell a hivatkozott jogi érveket. A fellebbezés ugyanis kifejti, hogy a beszámítás elve az uniós jog általános elve (a német jogban létező „Anrechnungsprinzipre”, valamint két főtanácsnoki indítványra történik utalás),³¹ valamint azt, hogy ez az elv mit követel meg (azaz, hogy az első szankciót figyelembe kell venni a második szankció megállapítása során), illetve hogy ez az elv miért alkalmazandó a jelen ügyben (akkor alkalmazandó, amikor a *ne bis in idem* elve nem).³²

88. Másodszor, ahogyan azt a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdése megköveteli, a fellebbezés egyértelműen megjelöli, hogy a megtámadott ítélet 339–344. pontját vitatja.

b) A jogalap érdeméről

1) A második jogalap első részéről

89. Második jogalapja első részében a Marine Harvest a *ne bis in idem* elvének, másodlagosan pedig a beszámítás elvének megsértésére hivatkozik. A következőkben megvizsgálom e jogalapokat.

i) A *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított jogalapról

90. A Marine Harvest azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette a *ne bis in idem* elvét azáltal, hogy megállapította, hogy ugyanazon magatartás, azaz a 2012. decemberi felvásárlás megvalósítása külön-külön bírságok kiszabásával szankcionálható, az egyik a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdésében foglalt, az összefonódásnak az annak megvalósítása előtt történő bejelentésére vonatkozó kötelezettség megsértése, a másik pedig az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében előírt azon kötelezettség megsértése miatt, hogy az összefonódás megvalósítását az összeegyeztethetőnek nyilvánításáig fel kell függeszteni.

30 Pontosítanom kell, hogy a Bizottság a Bíróság előtt nem hivatkozott a *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított jogalap, illetve a halmazati elv megsértésére alapított jogalap elfogadhatatlanságára.

31 Azaz Sharpston főtanácsnoknak a Kraaijenbrink ügyre vonatkozó indítványára (C-367/05, EU:C:2006:760, 56., 58. és 61. pont), illetve Bot főtanácsnoknak a Beneo-Orafti ügyre vonatkozó indítványára (C-150/10, EU:C:2011:164, 43. lábjegyzet).

32 Emlékeztetek arra, hogy a beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapra másodlagosan történik hivatkozás, azaz akkor, ha a Bíróság azt állapítja meg, hogy a *ne bis in idem* elvének megsértésére nem került sor.

91. Az ítélkezési gyakorlat szerint a versenyjogi bírságok kiszabására irányuló eljárásokban a *ne bis in idem* elvét – amely jelenleg az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 50. cikkében szerepel – tiszteletben kell tartani. A versenyjog területén ezen elv tiltja, hogy egy vállalkozást olyan versenyellenes magatartás miatt marasztaljanak el vagy vonjanak újból eljárás alá, amely miatt vele szemben egy már meg nem támadható korábbi határozatban szankciót szabtak ki, vagy amellyel kapcsolatban egy ilyen határozatban megállapították a felelősségének hiányát.³³

92. Ebből következik, hogy a *ne bis in idem* elve – amelynek a vállalkozásokkal szemben a 139/2004 rendelet által előírt kötelezettségek megsértése miatt kiszabott bírságok megállapítása során történő alkalmazása az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból ered – két elemből áll: i. a magatartásnak azonosnak kell lennie (az *idem* elem); és ii. a korábbi határozatnak jogerősnek kell lennie (a *bis* elem).

93. Úgy vélem, hogy a *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított jogalapot el kell utasítani. Annak ellenére, hogy a Bizottság által a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdése megsértésének tekintett magatartás ugyanaz, nem teljesül az a követelmény, hogy egy korábbi határozatnak is kell lennie.

94. Az előző pontban kifejtetteknek megfelelően nem merül fel nehézség az *idem* elem tekintetében.

95. Az ítélkezési gyakorlat szerint a versenyjogi ügyekben a *ne bis in idem* elvének alkalmazása három feltételtől függ: a két ügyben fennáll a tényállás azonossága, a jogsértés elkövetőjének azonossága és a védett jogi tárgy azonossága.³⁴

96. Először is, a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése ugyanazon tények miatt merült fel, mint az ugyanezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése.

97. Lehetne érvelni azzal, hogy az előbbi rendelkezés megsértése abból eredt, hogy az SPA-t nem jelentették be a 2012. december 14-i megkötését követően, míg az utóbbi rendelkezés megsértése a 2012. decemberi felvásárlás 4 nappal későbbi lezárása miatt következett be.

98. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy az SPA bejelentésének elmulasztása *önmagában* nem eredményezi a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértését, mivel ez a rendelkezés az összefonódásoknak a „végrehajtás[ukat] megelőzően” történő bejelentését írja elő. E rendelkezés megsértésére nem kerül sor, ha egy vállalkozás pusztán tartózkodik egy összefonódás bejelentésétől „a megállapodás megkötését [...] követően”. A 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése

³³ 2002. október 15-i Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélet (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EU:C:2002:582, 59. pont); 2012. február 14-i Toshiba Corporation és társai ítélet (C-17/10, EU:C:2012:72, 94. pont); 2019. április 3-i Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie ítélet (C-617/17, EU:C:2019:283, 28. pont).

³⁴ 2004. január 7-i Aalborg Portland és társai kontra Bizottság ítélet (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P és C-219/00 P, EU:C:2004:6, 338. pont); 2012. február 14-i Toshiba Corporation és társai ítélet (C-17/10, EU:C:2012:72, 97. pont). A teljesség kedvéért pontosítanom kell, hogy a fenti 95. pontban említett harmadik feltétel, azaz a védett jogi érdek azonosságának relevanciája vitatott. Az ítélkezési gyakorlat szerint az uniós versenyjogi szabályok és a nemzeti versenyjogi szabályok „eltérő célkitűzéseket” követnek (lásd: 1969. február 13-i Wilhelm és társai ítélet, 14/68, EU:C:1969:4, 11. pont), és ennél fogva eltérő jogi érdekeket védenek. Ebből következik, hogy a *ne bis in idem* elve nem zárja ki, hogy ugyanazon vállalkozással szemben külön-külön bírságot szabjanak ki egyrészt az uniós versenyjogi szabályok, másrészt pedig a nemzeti versenyjogi szabályok megsértése miatt. Ugyanakkor vitatott azon feltétel relevanciája, hogy a védett jogi érdeknek azonosnak kell lennie, mivel először is ez a feltétel nem alkalmazandó az uniós jog versenyjogtól eltérő területein (lásd: Kokott főtanácsnok Toshiba Corporation és társai ügyre vonatkozó indítványa, C-17/10, EU:C:2011:552, 116. pont; Campos Sánchez-Bordona főtanácsnok Menci ügyre vonatkozó indítványa, C-524/15, EU:C:2017:667, 27. pont), másodszor pedig ez ellentétes az uniós és a nemzeti versenyjogi szabályok fokozott közelítésével, valamint az uniós versenyjogi szabályok alkalmazásának [az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) által történő decentralizációjával (lásd: Kokott főtanácsnok Toshiba Corporation és társai ügyre vonatkozó indítványa, C-17/10, EU:C:2011:552, 121–123. pont; Wahl főtanácsnok Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie ügyre vonatkozó indítványa, C-617/17, EU:C:2018:976, 48. pont; Veenbrink, M., „Bringing Back Unity: Modernizing the Application of the *Non Bis in Idem* Principle”, *World Competition*, 2019., 42. kötet, 1. kiadás, 67–86. o.). Ez a kérdés azonban nem merült fel a jelen ügyben az alábbi 101. pontban kifejtett ok miatt.

egy be nem jelentett összefonódás *végrehajtásából* ered. Ezzel szemben a 4064/89 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése azt írta elő, hogy az összefonódásokat „a megállapodás megkötését [...] követő egy héten belül” kell bejelenteni, aminek következtében az összefonódás (1 héten belüli) bejelentésének elmulasztása *önmagában* e rendelkezés megsértését eredményezte.

99. Ennélfogva a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése a 2012. decemberi felvásárlás lezárásából eredt, amely az összefonódást annak bejelentése előtt hajtotta végre. Ebből az következik, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértése ugyanazon tények miatt merült fel (a 2012. decemberi felvásárlás lezárása), ami azt eredményezi, hogy a fenti 95. pontban említett első feltétel, azaz a tények azonossága teljesül.

100. Másodszor, a jogsértés elkövetője mindkét esetben a Marine Harvest. Mivel az utóbbi kizárólagos irányítást szerzett a Morpol felett, a Marine Harvest köteles volt arra, hogy teljesítse mind azon kötelezettséget, hogy az összefonódást a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése alapján a megvalósítása előtt kell bejelenteni,³⁵ mind pedig az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésében megállapított felfüggesztési kötelezettséget.

101. Harmadszor, a két kötelezettség által védett jogi érdek azonos, azaz megakadályozni az összefonódások végrehajtását azok bejelentése és a Bizottság által történő engedélyezése előtt, és ennélfogva a 139/2004 rendelet (5) és (6) preambulumbekkezdésével összhangban elkerülni minden olyan kárt, amelyet az ilyen idő előtti megvalósítás a versenynek okozhat.³⁶

102. Következésképpen a fenti 95. pontban említett három feltétel teljesül.

103. Ugyanakkor, ahogyan az a fenti 93. pontban említésre került, nehézségek merülnek fel a *bis* elemmel kapcsolatban, aminek következtében a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó a jelen ügyben.

104. A *ne bis in idem* elvének alkalmazásához ugyanis kell, hogy legyen egy korábbi határozat, amellyel ugyanazon személlyel szemben ugyanazon magatartás miatt bírságot szabtak ki. Ez a fenti 91. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, amely a kétszeres szankció tilalmát „egy már meg nem támadható korábbi határozat” meglétéhez köti. Ez következik a Charta 50. cikkének megfogalmazásából is, amely előírja, hogy az adott személynek olyannak kell lennie, akit „már jogerősen felmentett[e]k vagy elítélt[e]k”.

105. Ellenben, amennyiben – ahogyan a jelen ügyben is – nincs korábbi határozat, és két bírságot egy és ugyanazon határozatban szabnak ki, a *ne bis in idem* elve nem alkalmazható.

106. Ezt egy nemrégiben született ítélet is megerősítette, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó az olyan esetben, amelyben a nemzeti versenyhatóság két bírságot egy és ugyanazon határozatban szab ki, egyiket az uniós versenyszabályok megsértéséért, a másikat pedig a nemzeti versenyszabályok megsértéséért.³⁷ Jóllehet a jelen ügyben a két bírságot két uniós jogi rendelkezés, nevezetesen a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt szabták ki, a fenti 104. pontban foglalt megjegyzéseim alapján nem látom okát annak, hogy az ezen ítéletben alkalmazott megoldás miért ne lenne alkalmazható a jelen ügyben is.

107. Ezenkívül ez összhangban áll az LG Display és LG Display Taiwan kontra Bizottság ítélettel. A Bizottság egy olyan határozatot fogadott el, amelyben megállapította, hogy a folyadékkristályos kijelzők gyártói megsértették az EUMSZ 101. cikket (a továbbiakban: első határozat). Ugyanakkor e kijelzők japán szállítóit kizárták az első határozat hatálya alól, és a Bizottság egy másik eljárást indított e japán beszállítókkal szemben, amely még folyamatban volt (a továbbiakban: második eljárás). A Törvényszék

³⁵ Lásd a 139/2004 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének második mondatát.

³⁶ Lásd: 2018. május 31-i Ernst & Young ítélet (C-633/16, EU:C:2018:371, 41. és 42. pont).

³⁷ 2019. április 3-i Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie ítélet (C-617/17, EU:C:2019:283, 35. pont).

megállapította, hogy a *ne bis in idem* elvére nem lehet hivatkozni az első határozat megsemmisítésére irányuló kereset alátámasztása érdekében.³⁸ Erre az elvre csak az azon határozat megsemmisítésére irányuló kereset alátámasztása érdekében lehetne hivatkozni, amely a második eljárást zárna le. A Törvényszék szerint „[a *ne bis in idem* elve] nem juthat semmilyen szerephez [az első] határozattal szemben, amelynek létezése a *sine qua non* feltételét képezi annak, hogy a szóban forgó elvet [a] második eljárással szemben fel lehessen hozni”.³⁹

108. Ez összhangban áll a Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság ítélettel is, amelyben a Bíróság eljárásjogi megfontolásokból semmisített meg egy olyan határozatot, amelyben a Bizottság az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt szabott ki bírságot. A Bíróság megállapította, hogy a *ne bis in idem* elve nem zárja ki az eljárás Bizottság által történő újbóli megindítását és egy új bírság kiszabását. Ebben az esetben ugyanis az új határozatban kiszabott bírság az első határozatban kiszabott bírsághoz nem hozzáadódik, hanem felváltja azt. A korábbi bírság úgymond nem létezik többé.⁴⁰

109. A fenti 105. pontban foglalt megállapításomat nem kérdőjelezi meg a Marine Harvest által hivatkozott három ítélet, nevezetesen a Beneo-Orafti ítélet, a Coop de France Betail et Viande és társai kontra Bizottság ítélet, valamint a Transcatab kontra Bizottság ítélet.⁴¹

110. Ezekben az ítéletekben több szankciót szabtak ki egy és ugyanazon határozatban. Annak megállapításakor, hogy a *ne bis in idem* elvének megsértésére nem került sor, az uniós bíróságok a vonatkozó ügyekben nem arra hivatkoztak, hogy nem volt korábbi határozat, hanem a következő okokra: a vitatott intézkedések egyike nem minősült szankciónak;⁴² nem állapítható meg a jogsértők személyének azonossága;⁴³ nem áll fenn sem a tények azonossága, sem a jogsértők személyének azonossága.⁴⁴

111. A Marine Harvest érveléssel ellentétben az a tény, hogy az uniós bíróságok nem hivatkoztak korábbi határozat hiányára, nem foglalja magában azt, hogy e bíróságok úgy tekintették volna, hogy a *ne bis in idem* elve alkalmazandó akkor, amikor több szankciót egy és ugyanazon határozatban szabnak ki. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy nem volt szükség arra, hogy az uniós bíróságok e tényezőt figyelembe vegyék, mivel azok a feltételek, hogy a tényeknek, a jogsértőnek és védett jogi érdeknek azonosnak kell lennie, valamint hogy kell lennie egy már meg nem támadható korábbi határozatnak, kumulatív jellegűek. Ennélfogva, ha – ahogyan az mindhárom ítélet esetében is történt – az első három feltétel közül egy nem teljesül, nem szükséges figyelembe venni azt, hogy teljesül-e az a feltétel, hogy kell lennie egy korábbi határozatnak.

112. Megállapítom, hogy a Törvényszék nem tévedett, amikor a megtámadott ítélet 319. pontjában megállapította, hogy a *ne bis in idem* elve a jelen ügyben nem alkalmazandó, mivel a két bírságot egy és ugyanazon határozatban szabták ki.

38 A felperesek, akik az első határozat címzettjei voltak, előadták, hogy a második eljárás nemcsak azzal zárulhat, hogy a japán szállítókkal szemben bírságokat állapítanak meg, hanem azzal is, hogy új bírságokat szabnak ki velük szemben.

39 2014. február 27-i LG Display and LG Display Taiwan kontra Bizottság ítélet (T-128/11, EU:T:2014:88, 242. pont).

40 2002. október 15-i ítélet (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P és C-254/99 P, EU:C:2002:582, 62. pont). Lásd továbbá: 2009. július 1-jei ThyssenKrupp Stainless kontra Bizottság ítélet (T-24/07, EU:T:2009:236, 190. és 191. pont). A *ne bis in idem* elve azonban valószínűleg kizárna az eljárás újbóli megindítását, ha a Bizottság határozatát érdemi okokból semmisítették meg, mivel ez „felmentést” eredményez (2012. december 6-i Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ítélet, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 24. pont; Kokott főtanácsnok Bizottság kontra Verhuizingen Coppens ügyre vonatkozó indítványa, C-441/11 P, EU:C:2012:317, 27. pont).

41 2008. december 18-i Coop de France Betail et Viande és társai kontra Bizottság ítélet (C-101/07 P és C-110/07 P, EU:C:2008:741); 2011. július 21-i Beneo-Orafti ítélet (C-150/10, EU:C:2011:507); 2011. október 5-i Transcatab kontra Bizottság ítélet (T-39/06, EU:T:2011:562).

42 2011. július 21-i Beneo-Orafti ítélet (C-150/10, EU:C:2011:507, 70. és 74. pont).

43 2008. december 18-i Coop de France Betail et Viande és társai kontra Bizottság ítélet (C-101/07 P és C-110/07 P, EU:C:2008:741, 128. és 130. pont); 2006. december 13-i FNCBV kontra Bizottság ítélet (T-217/03 és T-245/03, EU:T:2006:391, 342. és 344. pont).

44 2011. október 5-i Transcatab kontra Bizottság ítélet (T-39/06, EU:T:2011:562, 254–259. pont). Az ezen ítélet ellen benyújtott fellebbezést elutasították (2012. december 13-i Transcatab kontra Bizottság végzés C-654/11 P, nem tették közzé, EU:C:2012:806).

ii) A beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapról

113. A Marine Harvest azt állítja, hogy még ha a Bíróság el is utasítja a *ne bis in idem* elvének megsértésére alapított jogalapot, a beszámítás elvének megsértését azonban meg kellene állapítania, amely elv megköveteli, hogy az elsőként kiszabott szankciót a második szankció kiszabásakor figyelembe vegyék.

114. Álláspontom szerint e jogalapot el kell utasítani.

115. Az ítélkezési gyakorlat szerint az Európai Unió és a tagállamok között a kartellek tekintetében fennálló hatáskörmegosztás különös rendszeréből eredően elfogadható, különböző célokat követő két párhuzamos eljárás esetén az európai uniós és a nemzeti szintű szankció halmozásának lehetősége a méltányosság követelményének van alávetve. A méltányosság követelménye azzal jár, hogy a bíróságok összegének meghatározásakor a Bizottságnak figyelembe kell vennie az ugyanazon vállalkozással szemben ugyanazon tényekért már kiszabott szankciókat, amennyiben valamely tagállam kartelljogának megsértéséért kiszabott szankcióról van szó, amelyeket következképpen az Európai Unióban elkövetett jogsértésért szabtak ki.⁴⁵

116. Ahogyan az az előző pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, ez az elv, amely a beszámítás elvéként vagy figyelembevételi elvként ismert, azokra az esetekre alkalmazandó, amelyekben a Bizottság (az uniós versenyjogi szabályok alapján) és valamely tagállam versenyhatósága (a nemzeti versenyjogi szabályok alapján) párhuzamos eljárásokat folytat le. Amint arra már rámutattam,⁴⁶ ezekben az esetekben a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó. A *ne bis in idem* elve alkalmazásának mellőzése által előidézett következményeket enyhíti az a követelmény, hogy az első bíróságot a második bíróság megállapításakor figyelembe kell venni.

117. Ellenben a beszámítás elve nem alkalmazandó, amennyiben a Bizottság és egy harmadik állam versenyhatósága folytat párhuzamos eljárásokat. Ebben az esetben a Bizottság figyelembe veheti a harmadik állam hatósága által kiszabott bíróságokat, azonban nem köteles arra, hogy ezt megtegye.⁴⁷ Ez akkor is így van, ha ebben az esetben a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó, mivel a védett jogi érdek nem ugyanaz.⁴⁸ Nem értek egyet tehát a Marine Harvest azon érvével, miszerint a beszámítási elv vagy a figyelembevételi elv „bármely olyan helyzetben alkalmazandó, amikor a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó teljes mértékben”.

118. Nem értek egyet a Marine Harvest azon érvével sem, miszerint a beszámítás elve „az európai uniós jog általános elve”. Ebben a tekintetben megjegyzem, hogy a Bíróság nem értett egyet⁴⁹ Sharpston főtanácsnok azon, a Kraaijenbrink ügyre vonatkozó indítványában foglalt állításával – amelyre a Marine Harvest hivatkozik –, hogy „az uniós jogban érvényesül a beszámítás elve, amelynek alapján a korábbi büntetéseket figyelembe kell venni, ha az elkövetővel szemben egy másik eljárásban ugyanazon cselekmény miatt büntetést szabnak ki”.⁵⁰ Ezenkívül, még ha a Bíróság követte is volna Sharpston főtanácsnok javaslatát, és a beszámítás elvét általános elvként ismerte volna el, ez nem lenne hatással a jelen ügyre. Sharpston főtanácsnok szavaival élve ugyanis ez az elv akkor alkalmazandó, ha van egy „egy másik eljárás”, ami a jelen esetben nem állapítható meg.

45 1969. február 13-i Wilhelm és társai ítélet, (14/68, EU:C:1969:4, 11. pont); 1995. április 6-i Sotralentz kontra Bizottság ítélet (T-149/89, EU:T:1995:69, 29. pont); 2006. szeptember 27-i Jungbunzlauer kontra Bizottság ítélet (T-43/02, EU:T:2006:270, 290. pont).

46 Lásd a 34. lábjegyzetet.

47 2006. június 29-i Showa Denko kontra Bizottság ítélet (C-289/04 P, EU:C:2006:431, 57–60. pont); 2006. június 29-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet (C-308/04 P, EU:C:2006:433, 33–36. pont); 2007. május 10-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet (C-328/05 P, EU:C:2007:277, 31–34. pont); 2015. július 9-i InnoLux kontra Bizottság ítélet (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 75. pont).

48 2006. június 29-i Showa Denko kontra Bizottság ítélet (C-289/04 P, EU:C:2006:431, 50–56. pont); 2006. június 29-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet (C-308/04 P, EU:C:2006:433, 28–32. pont); 2007. május 10-i SGL Carbon kontra Bizottság ítélet (C-328/05 P, EU:C:2007:277, 24–30. pont); 2015. július 9-i InnoLux kontra Bizottság ítélet (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 75. pont).

49 2007. július 18-i Kraaijenbrink ítélet (C-367/05, EU:C:2007:444).

50 C-367/05, EU:C:2006:760, 58. pont.

119. Ezenkívül, a fenti 115. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy ahhoz, hogy a beszámítás elve alkalmazandó legyen, az szükséges, hogy párhuzamos eljárások álljanak fenn egyrészt a Bizottságnál, másrészt pedig egy tagállami versenyhatóságnál. Amennyiben nincsenek párhuzamos eljárások – ahogyan a jelen ügyben sem –, mert csak a Bizottság jár el, nincs olyan ok, amely miatt ezen ítélkezési gyakorlat alkalmazandó lenne.

120. Ebben a tekintetben ki kell emelnem, hogy a jelen ügy uniós összefonódás-ellenőrzéssel érintett, amelyre az „egyablakos ügyintézés” elve alkalmazandó, amely alapján soha nem lehetnek párhuzamos eljárások a Bizottság és a tagállami versenyhatóság között.⁵¹ Ennélfogva a beszámítás elve, amely az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk alkalmazása céljából fenntartott, párhuzamos hatáskörök rendszere által előidézett következményeket enyhíti, nem alkalmazható. Ebből következik, hogy ha ugyanazon magatartás két olyan jogszabályi rendelkezés hatálya alá tartozik, amelyek *ugyanazon jogrendszerhez*⁵² tartoznak, azt a kérdést, hogy kiszabható-e két szankció, az e jogrendszerben fennálló halmazati elv alapján, nem pedig a beszámítás elve alapján kell értékelni.

121. Megállapítom, hogy a beszámítás elvének megsértésére alapított jogalapot el kell utasítani.

122. A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a Bíróság kérdésre válaszul a Marine Harvest a tárgyaláson előadta, hogy a beszámítás elve az arányosság elvének kifejeződése.

123. Egyetértek a Bizottsággal abban, hogy az arányosság elvének megsértésére alapított jogalap elfogadhatatlan.

124. Elfogadom, hogy a beszámítás elve végső soron azon követelményt tükrözi, hogy a bírságoknak arányosnak kell lenniük, ez azonban semmit nem változtat azon, hogy a Marine Harvest a Bírósághoz benyújtott fellebbezésében nem hivatkozott az arányosság megsértésére alapított jogalapra. Nem vitatta a megtámadott ítélet 579631. pontját, amelyben a Törvényszék elutasította a bírságok aránytalanságára alapított jogalapot. Ez nem áll összhangban a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke (1) bekezdésének d) pontjával, amely előírja, hogy a fellebbezésnek tartalmaznia kell a felhozott jogalapokat.

125. Megállapítom, hogy a második jogalap első részét el kell utasítani.

2) A második jogalap második részéről

i) Bevezetés

126. Második jogalapjának második részében a Marine Harvest azt állítja, hogy a nemzetközi jog és a tagállamok jogrendjei határozzák meg a halmazatra vonatkozó elveket. A Marine Harvest álláspontja szerint ezek az elvek megkövetelik, hogy amikor ugyanazon magatartás egynél több jogszabályi rendelkezés hatálya alá tartozik, azonban az egyik jogszabályi rendelkezés a többinél különösebb, akkor csak az első kell alkalmazni. A Marine Harvest előadja, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése különösebb jogsértés, mint az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése, valamint hogy ezért egyedül az előbbi rendelkezést kell alkalmazni a magatartására. A Marine Harvest szerint ebből az következik, hogy a Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság azon megállapítását, hogy a Marine Harvest magatartása alapján a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértése egyaránt megállapítható, valamint hogy külön-külön bírságok szabhatók ki.

⁵¹ Lásd a 139/2004 rendelet (8) és (11) preambulumbekzdését, valamint 21. cikkének (2) és (3) bekezdését. A Bizottság kizárólagos joghatósággal rendelkezik az európai uniós léptékű, azaz az e rendelet 1. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt forgalmi küszöbököt elérő összefonódások felülvizsgálatára (kivéve, ha a Bizottság úgy dönt, hogy valamely összefonódást a hatáskörrel rendelkező tagállami hatóságokhoz tesz át a 139/2004 rendelet 4. cikkének (4) bekezdése vagy 9. cikke alapján).

⁵² A jelen ügyben az uniós jogrendszer, pontosabban a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése és 7. cikkének (1) bekezdése.

127. Úgy vélem, hogy a második jogalap második részének helyt kell adni. Az alábbiakban ismertetem az e következtetésem alapjául szolgáló indokokat.

128. Mindjárt az elején emlékeztetnem kell arra, hogy – ahogyan azt a fenti 98. és 99. pontban kifejtettem – a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozó magatartás egy és ugyanaz, nevezetesen a 2012. decemberi felvásárlás lezárása. Az, hogy a Marine Harvest elmulasztotta bejelenteni az SPA megkötését, nem eredményezi e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértését, mivel e rendelkezés megsértéséhez nem elegendő az, hogy az összefonódást a megállapodás megkötését követően nem jelentik be. E rendelkezés megsértésére csak akkor kerül sor, ha egy be nem jelentett összefonódást megvalósítanak. Ennélfogva a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése egy összefonódásnak az előzetes bejelentés hiányában történő *végrehajtásából* ered. Nem vitatott, hogy ugyanaz a magatartás ugyanezen rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértését eredményezi.

129. Következésképpen az a kérdés, hogy ha *ugyanazon magatartás* (a 2012. decemberi felvásárlás lezárása) két uniós jogszabályi rendelkezés (a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének) hatálya alá tartozik, a Bizottság megállapíthatja-e ezen két rendelkezés megsértését, vagy csak az egyik rendelkezés megsértését állapíthatja-e meg.

130. Meg kell jegyeznem, hogy – ahogyan azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 348. pontjában megállapította – az uniós versenyjogban tudomásom szerint nincsenek halmazatra vonatkozó szabályok.

131. Ugyanakkor a tagállamok büntetőjogi jogszabályai szabályozzák a halmazatra vonatkozó elveket. Ezeket az elveket tehát meg kell vizsgálni annak meghatározása érdekében, hogy azok szolgálhatnak-e példaként a fenti 129. pontban feltett kérdés megválaszolása tekintetében.

132. Ennélfogva először is meg fogom vizsgálni a néhány tagállam jogrendjében a halmazatra vonatkozó elveket. Másodszor meg fogom vizsgálni, hogy ezek az elvek szolgálhatnak-e példaként. Álláspontom szerint, ha – ahogyan a jelen ügyben is – *ugyanazon magatartás* a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének hatálya alá is tartozik, és az egyik rendelkezés megsértésébe a másik rendelkezés megsértése beolvad, akkor csak az előbbi rendelkezés megsértését kell megállapítani. Harmadszor, meg fogom vizsgálni, hogy az e két rendelkezés valamelyikének megsértésébe beolvad-e a másik megsértése. Véleményem szerint a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésébe az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése beolvad. Negyedszer, le fogom vonni az e megállapításból eredő következtetéseket, és a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, valamint a vitatott határozat részbeni megsemmisítését fogom javasolni.

ii) A halmazatra vonatkozó elvek a tagállamok jogrendjében

133. A Marine Harvest a német jogtudományban létező „látszólagos” vagy „hamis halmazatra” (németül: *unechte Konkurrenz*) hivatkozik.

134. A német jog alapján ugyanazon magatartás több jogszabályi rendelkezést is sérthet („valódi halmazat”, németül: *echte Konkurrenz*). Ebben az esetben csak egy szankció kiszabására kerül sor. A Strafgesetzbuch (német büntető törvénykönyv) 52. §-ának (2) bekezdése alapján ez az egyetlen szankció nem lehet nagyobb a szóban forgó rendelkezések megsértése miatt kiszabható legsúlyosabb szankciók közül a legmagasabb mértékűnél, és nem lehet alacsonyabb az e rendelkezések megsértése miatt kiszabható legenyhébb szankciók közül a legnagyobb mértékűnél.⁵³

⁵³ Lásd: Brögelmann, „Methodik der Strafzumessung”, *Juristische Schulung*, 2002., 903. o. (lásd: 905. o.).

135. Ugyanakkor az is megállapítható lehet, hogy ugyanazon magatartás, amely számos jogszabályi rendelkezés hatálya alá tartozik, csak egy rendelkezést sért. Ez azért van így, mert e rendelkezés alkalmazása kizárja a többi rendelkezés alkalmazását (a „látszólagos” vagy „hamis halmazat” – németül: *unechte Konkurrenz* – esete). A „látszólagos” vagy „hamis halmazat” esete akkor áll fenn, ha: i. egy jogszabályi rendelkezés – amellet, hogy egy másik rendelkezés valamennyi elemét tartalmazza – egy kiegészítő elemet is tartalmaz („specialitás” – németül: *Spezialität* – elve); ii. egy jogszabályi rendelkezés kifejezetten vagy gyakorlatilag kizárja egy másik rendelkezés alkalmazását („szubszidiaritás” – németül: *Subsidiarität* – elve); vagy iii. a jogszabályi rendelkezés úgy mond „az események megszokott rendjébe” tartozik, ami egy másik rendelkezés megsértését eredményezi, az előbbi tehát rendszerint az utóbbival együtt sértik meg („konszumpció” – németül: *Konsumption* – elve). A „látszólagos” vagy „hamis halmazat” esetén csak egy szankció alkalmazására kerül sor, mivel a szóban forgó magatartás csak egyetlen rendelkezést sértett meg.⁵⁴

136. Figyelembe kell venni továbbá például azokat az elveket, amelyek a halmazatot a francia jogban szabályozzák, amelyre a Marine Harvest egyéb jogrendszerekkel együtt hivatkozott.

137. A francia jog alapján, amikor ugyanazon magatartás egynél több jogszabályi rendelkezés hatálya alá tartozik, általában csak egy rendelkezés megsértését állapítják meg.⁵⁵ Például ugyanaz a magatartás nem minősülhet egyszerre nemi erőszaknak és testi sértésnek. Csak a nemi erőszak tilalma lesz alkalmazandó, a testi sértés tilalma nem.⁵⁶ Ez történik, amikor valamennyi alkalmazandó jogszabályi rendelkezés ugyanazt a társadalmi értéket védi. Az a jogsértés, amely elsőbbséget élvez, és amelynek elkövetését a többi jogsértés kizárása mellett megállapítják, az, amely a legsúlyosabb büntetéssel szankcionálható (a nemi erőszak elsőbbséget élvez a testi sértéssel szemben); vagy az, amelybe a másik jogsértés beolvad azért, mert az utóbbit kizárólag az előbbi elkövetése érdekében követték el, vagy mert az utóbbi az előbbihez képest előzetes lépés;⁵⁷ vagy az, amely a *specialia generalibus derogant* elv alapján különösebb a másik jogsértéshez képest. Ebből következik, hogy csak egy szankció kiszabására kerül sor.⁵⁸

138. Mindazonáltal megállapítható lehet az is, hogy ugyanazon magatartás egynél több jogszabályi rendelkezést sért. Ez a helyzet különösen akkor, ha a szóban forgó rendelkezések különböző társadalmi értékeket védenek.⁵⁹ Ebben az esetben főszabály szerint a Code pénal (francia büntető törvénykönyv) 132-3. cikke alkalmazandó, amely előírja, hogy ugyanabban az eljárásban a hasonló jellegű szankciók közül csak egy szabható ki⁶⁰ a legmagasabb jogszabályi maximum erejéig.⁶¹

⁵⁴ Például amikor ugyanazon magatartás a német büntető törvénykönyv 212. §-ának – amely az emberölést tiltja – és 223. §-ának – amely a testi sértést tiltja – hatálya alá is tartozik, csak az előző rendelkezés alkalmazandó. Lásd: *Schönke/Schröder Strafgesetzbuch*, 30. kiadás, 2019., Vorbemerkungen zu den 52 ff. §.

⁵⁵ Lásd: Rassat, M.-L., *Droit pénal général*, Ellipses, 4. kiadás, 2017, 242. o.

⁵⁶ Lásd: a Cour de cassation, chambre criminelle (semmitőszék [büntető kollégium], Franciaország) 1999. január 6-i ítélete (98-80.730. sz.).

⁵⁷ Például egy személy bűnösségét nem állapíthatják meg egyfelől a partnere által elkövetett csalásból származó jövedelmekre elkövetett pénzmosás, másfelől pedig annak eltitkolása miatt. Az ugyanis, hogy a csalással szerzett bevételeket e személy bankszámlájára fizették be, ami az eltitkolás bűncselekményéhez vezet, nem volt más, mint „előzetes lépés” valamely ingatlan e bevételekkel történő megvételéhez, ami a csalásból származó jövedelmekre elkövetett pénzmosás bűncselekményének minősül. Ennélfogva e személy bűnösségét csak a pénzmosás tekintetében állapították meg (lásd: a Cour de cassation, chambre criminelle [semmitőszék {büntető kollégium}] 2016. október 26-i ítélete, 15-84.552. sz.).

⁵⁸ Lásd: Dreyer, E., *Droit pénal général*, LexisNexis, 4. kiadás, 2016, 632. és 633. o.

⁵⁹ Például amikor ugyanazon személyek eltérítenek egy repülőgépet, a pilótát, a személyzetet és az utasokat pedig túsul ejtik, az ő bűnösségük két bűncselekmény miatt állapítható meg, nevezetesen a repülőgép eltérítése és a túszejtés miatt. Ezek a bűncselekmények valójában különböző érdekeket védenek, ennek minősül a légtérben való szabad mozgás, valamint az egyének és az áldozatok életének védelme (lásd: a Cour de cassation, chambre criminelle [semmitőszék {büntető kollégium}] 2003. november 27-i ítélete, 83-93.975. sz.).

⁶⁰ A szabadságvesztés-büntetések mindegyike hasonló jellegű. A bírságok ugyancsak hasonló jellegűek.

⁶¹ Lásd: Pradel, J., *Droit pénal général*, Éditions Cujas, 20. kiadás, 2014, 342. §, (4) bekezdés.

Ugyanakkor lehetséges, hogy az a követelmény, hogy a hasonló jellegű szankciók közül csak egy szankció szabható ki, kivételként nem alkalmazandó, ami azt eredményezi, hogy külön-külön szankciók kiszabására kerül sor, azonban erre ugyancsak a legmagasabb jogszabályi maximum erejéig kerülhet sor.⁶²

iii) Arról, hogy a tagállami jogrendekben megtalálható elvek szolgálhatnak-e példaként a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének ugyanazon magatartás által történő megsértése tekintetében

139. A jelen ügyben ugyanaz a magatartás a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik. A nemzeti jogrendekben megtalálható, a fentiekben ismertetett elvekkel analóg módon számomra úgy tűnik, hogy a kérdés az, hogy e két rendelkezés egyikébe beolvad-e a másik.

140. Azt javaslom, hogy – ha ez az eset áll fenn – csak az a rendelkezés legyen alkalmazandó, amelybe a másik beolvad, kizárva ezzel a másik rendelkezést, ami azt eredményezi, hogy csak egy szankció kiszabására kerülne sor a Marine Harvesttel szemben (1. opció).⁶³ Ha nem ez a helyzet, akkor mindkét rendelkezés alkalmazandó a jelen ügyre. Ebben az esetben azonban egy másik kérdés merül fel, nevezetesen az, hogy külön-külön szabhatók-e ki szankciók. Lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy külön-külön szankciókat kell kiszabni, mivel a Marine Harvest külön-külön jogsértéseket követett el (2. opció); vagy pedig arra, hogy csak egyetlen szankciót lehet kiszabni, mivel e két jogsértés ugyanazon magatartásból ered (3. opció); vagy arra, hogy két szankciót kell kiszabni, azonban azzal a feltétellel, hogy *azok együttes mértéke* nem haladja meg a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdése által előírt 10%-os felső határt,⁶⁴ mivel – ismétlem – a két jogsértés ugyanazon magatartásból ered⁶⁵ (4. opció).

141. Ki kell emelnem, hogy míg az 1. és a 3. opció – amennyiben azokra esik a választás – a vitatott határozat megsemmisítését eredményezné annyiban, amennyiben e határozat egynél több rendelkezés megsértését állapítja meg, és egynél több bírságot szab ki, addig a 2. és a 4. opció nem eredményezné e határozat részben vagy egészben történő megsemmisítését. Különösen a 4. opció tekintetében meg kell jegyezni, hogy a Marine Harvesttel szemben kiszabott bírságok együttes összege, azaz a 20 millió euró, az érintett vállalkozások forgalmának kevesebb mint 1%-át jelenti,⁶⁶ és ez tehát jóval a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdésében előírt 10%-os felső határ alatt van.

62 Lásd: a Cour de cassation, chambre criminelle (semmitőszék {büntető kollégium}) 2014. december 9-i ítélete (13-85.937. sz.). Ebben az ítéletben a bíróság először is megállapította, hogy ugyanaz a magatartás egyrészt a gondatlan emberölés tilalmának megsértését, másrészt pedig a munkavállalók munkahelyi biztonságára vonatkozó szabályok megsértését eredményezte. Másodszor a bíróság megállapította, hogy „hasonló jellegű szankciók külön-külön kiszabhatók e jogsértésekért, feltéve hogy – ahogyan az a jelen esetben is történt – azok együttes összege nem haladja meg a legmagasabb jogszabályi maximumot”.

63 Ki kell emelnem, hogy a javaslatom szigorúan a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének az ugyanazon magatartás által történő megsértésére korlátozódik. Ez egyáltalán nem befolyásolja a Bizottság azon lehetőségét, hogy egynél több bírságot szabjon ki ugyanazon vállalkozással szemben, amennyiben ennél a vállalkozásnál az EUMSZ 101. cikk tekintetében több jogsértést állapít meg. A jelen ügybeli helyzet ugyanis egy olyan helyzet, amikor *ugyanaz a magatartás több* uniós versenyjogi *jogszabályt* sért, nevezetesen a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését. A kérdés ennél fogva az, hogy ezek a rendelkezések ugyanazt a jogsértést határozzák-e meg, vagy az egyikbe beolvad-e a másik, amely esetben mindkettő nem alkalmazható ugyanarra a magatartásra. Ellenben, ha a Bizottság az EUMSZ 101. cikk alapján ugyanazon vállalkozással szemben egynél több bírságot szab ki, erre azért kerül sor, mert ez a vállalkozás *különböző magatartással ugyanazt* az uniós versenyjogi jogszabályi *rendelkezést*, nevezetesen a megállapodások és összehangolt magatartások EUMSZ 101. cikkben meghatározott tilalmát sértette meg egynél többször. A kérdés ebben az esetben az, hogy az EUMSZ 101. cikk valóban többszöri megsértésére került-e sor, amely esetben több bírság szabható ki, avagy hogy a szóban forgó jogellenes cselekmények az EUMSZ 101. cikk egy és ugyanazon megsértésének minősülnek-e, amely esetben csak egy bírság szabható ki. Ez a kérdés teljes mértékben különbözik a jelen ügyben szóban forgó kérdéstől.

64 E rendelkezés alapján a bírságok nem léphetik túl az érintett vállalkozások teljes forgalmának 10%-át.

65 Ami úgy vélem, magában foglalná azt, hogy az arányosság elvével való összehangot (amennyiben az egy jövőbeni ügyben felmerül) a bírságok teljes összege tekintetében, és nem pedig az egyes, egyénileg figyelembe vett bírságok tekintetében kellene értékelni.

66 Lásd a vitatott határozat 5. lábjegyzetét.

142. Úgy vélem, hogy azon magatartás esetében, amellyel egy összefonódást annak bejelentése és a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítása előtt hajtának végre, csak egyetlen rendelkezés, nevezetesen a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértését kell megállapítani. Másként fogalmazva, az előző két pontban figyelembe vett négy opció közül álláspontom szerint az 1. opciót kellene követni. Az alábbiakban ismertetem az e következtetésem alapjául szolgáló indokokat.

iv) A 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése beolvad az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésébe

143. Amint arra már rámutattam, véleményem szerint a 2012. decemberi felvásárlás lezárása a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének, nem pedig a 4. cikke (1) bekezdésének megsértéséhez vezet.

144. Először is, a fenti 101. pontban említetteknek megfelelően, a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének célja azonos. Mindkét bekezdés azt kívánja megelőzni, hogy az összefonódások végrehajtására a bejelentésüket és az összeegyeztethetővé nyilvánításukat megelőzően kerüljön sor, és ennél fogva elkerüljenek a versenynek okozott minden olyan kárt, amely az ilyen idő előtti megvalósításból eredhet. Ennél fogva e két rendelkezés ugyanazokat az értéket védi, és nem látom okát annak, hogy miért kellene azokat együttesen alkalmazni.

145. Ezenkívül számomra úgy tűnik, hogy a versenynek okozott bármely kár nem a bejelentésnek a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértésével történő elmulasztásából, hanem egy olyan összefonódás megvalósításából ered, amelyet az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével nem nyilvánítottak összeegyeztethetőnek. Ebből következik, hogy a versenynek okozott bármely olyan kár esetében, amely az összefonódás idő megvalósításából ered, azt kell megállapítani, hogy az a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését, nem pedig 4. cikkének (1) bekezdését sérti.

146. Másodszor, meg kell jegyeznem, hogy az összefonódás bejelentésének elmulasztása előzetes lépést jelent ezen összefonódás végrehajtásához. Egy vállalkozás ugyanis miért mulasztana el bejelenteni egy összefonódást? Vagy azért, mert el kívánja kerülni a Bizottság általi felülvizsgálatot, vagy pedig azért, mert nincs tudatában annak, hogy az ügylet európai uniós léptékű összefonódásnak minősül. A vállalkozás mindkét esetben folytatni fogja az összefonódás végrehajtását.

147. Harmadszor, rá kell mutatnom, hogy míg a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az összefonódásokat „a végrehajtás[uka]t megelőzően [...] kell bejelenteni”, addig e rendelet 7. cikkének (1) bekezdése azt tiltja, hogy egy összefonódást a „bejelentése előtt” (első tagmondat) vagy az „összeegyeztethetőnek [nyilvánítás]” előtt (második tagmondat) valósítsanak meg. Ennél fogva a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdésének első tagmondata ugyanazt a jogsértést határozza meg és ugyanarról az esetről szól, amikor egy összefonódás megvalósítására annak bejelentése előtt kerül sor.⁶⁷

148. Ebben a tekintetben meg kell jegyeznem, hogy – ahogyan azt a fenti 98. pontban kifejtettem – a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését önmagában nem lehet megsérteni. Ez a 4064/89 rendelet hatálya alatt lehetséges volt, amely a 4. cikk (1) bekezdésének eredeti megfogalmazásában előírta, hogy az összefonódásokat a megállapodás megkötését követő 1 héten belül kell bejelenteni. Ennél fogva, amennyiben egy összefonódás bejelentésére a megállapodás megkötését követően 1 hónappal, azonban annak megvalósítása előtt került sor, a bejelentő fél a 4064/89 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését, nem pedig a 7. cikkének (1) bekezdését sértette meg. Ez többé már nem lehetséges, mivel az 1310/97/EK

⁶⁷ Ez az eset különösen akkor merülhet fel, amikor a felek álláspontja szerint az ügyletük nem minősül a 139/2004 rendelet értelmében vett összefonódásnak (például azért, mert kisebbségi részesedést szereztek, amelyet elégtelennek tartanak a célvállalkozás feletti irányítás megszerzéséhez), vagy az összefonódás nem európai uniós léptékű.

tanácsi rendelet⁶⁸ hatályon kívül helyezte a bejelentésre vonatkozó egyhetes határidőt (e hatályon kívül helyezés oka az volt, hogy ezt a határidőt sürgősségnek ítélték meg, „mivel rendszerint a feleknek érdekében áll a mielőbbi bejelentés annak érdekében, hogy mielőbb határozat szülessen”,⁶⁹ és a gyakorlatban annak alkalmazása nem volt szigorú, mivel a Bizottság rugalmas volt a határidő-hosszabbítás engedélyezése tekintetében).⁷⁰

149. Meg kell jegyezni azt is, hogy a gyakorlatban a Bizottság tudomásom szerint nem szabott ki bírságot önmagában a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének vagy a 4064/89 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt. Minden olyan esetben, amikor a Bizottság bírságot szabott ki e rendelkezés megsértése miatt, egy másik bírság kiszabására is sor került ugyanebben a határozatban, mégpedig a 4064/89 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének vagy a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt.⁷¹

150. Ellenben a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése lehetséges az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése nélkül. Amennyiben egy összefonódás megvalósítására a bejelentését követően, azonban az összeegyeztethetőség nyilvánítása előtt kerül sor,⁷² a bejelentő fél a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének második tagmondatát sérti meg, amely tiltja az összefonódásnak az összeegyeztethetőség nyilvánítása előtt történő megvalósítását. Nem kerül sor azonban e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértésére. Ezenkívül, az Ernst & Young ítéletnek megfelelően, egy olyan ügyletnek az összefonódás bejelentését megelőzően történő megvalósítása, amely hozzájárul az irányítás megváltozásához, sérti a 139/2004 rendelet 7. cikkének (1) bekezdését.⁷³ Ugyanakkor ebben az esetben nem kerül sor e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértésére, mert ez az ügylet nem valósítja meg az irányítás megváltozását, hanem csak hozzájárul ahhoz, és ennél fogva nem minősül olyan összefonódásnak, amelyet be kell jelenteni.

151. Következésképpen, míg a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első tagmondata az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének valamennyi elemét tartalmazza, addig a második tagmondata egy kiegészítő elemet tartalmaz. Véleményem szerint ebből az következik, hogy a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésébe az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése beolvad.

152. Ennél fogva véleményem szerint az összefonódásnak az annak bejelentését és összeegyeztethetőség nyilvánítását megelőzően történő megvalósítása kizárólag a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértését eredményezi. Nem eredményezi e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének együttes megsértését.

⁶⁸ A 4064/89 rendelet módosításáról szóló 1997. június 30-i rendelet (HL 1997. L 180., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 164. o.).

⁶⁹ Lásd a fenti 29. lábjegyzetben hivatkozott zöld könyv 182. pontját.

⁷⁰ Lásd: Levy, N., és Cook, C., *European Merger Control Law: A Guide to the Merger Regulation*, LexisNexis, 2003, 17.03[3]. §.

⁷¹ A Bizottság öt alkalommal szabott ki bírságot valamely összefonódásnak az annak bejelentése és összeegyeztethetőség nyilvánítása előtt történő végrehajtása miatt: i. a 4064/89 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével nem jelentett és megvalósított összefonódás miatti bírságok kiszabásáról (IV/M.920 – Samsung/AST ügy) szóló, 1998. február 18-i bizottsági határozat; ii. a 4064/89 rendelet 4. cikkének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével be nem jelentett és megvalósított összefonódás miatti bírságok kiszabásáról (IV/M.969 – A. P. Møller ügy) szóló, 1999. február 10-i bizottsági határozat; iii. a 4064/89 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével megvalósított összefonódás miatti bírság kiszabásáról (COMP/M.4994 – Electrabel/Compagnie nationale du Rhône ügy) szóló, 2009. június 10-i bizottsági határozat; iv. a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével megvalósított összefonódás miatti bírság kiszabásáról (M.7993 – Altice/PT Portugal ügy) szóló, 2018. április 24-i bizottsági határozat; és v. a vitatott határozat. E határozatok közül négy a 4064/89 rendelet vagy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértésén, egy pedig önmagában a 4064/89 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésén (a COMP/M.4994 – Electrabel/Compagnie nationale du Rhône ügyben hozott határozat) alapul; és egyik határozat sem alapul önmagában a 4064/89 rendelet vagy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértésén. Pontosítanom kell, hogy a Bizottság 2019. június 27-én egy hatodik határozatot fogadott el, amelyben a Canonnal szemben 28 millió euró összegű bírságot szabott ki a Toshiba Medical Systems Corporation általa történő felvásárlásának részben történő végrehajtása miatt. Úgy tűnik, hogy ez a bírság a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértését szankcionálja, mivel a bizottsági sajtóközlemény azt állítja, hogy „a Canon a bejelentési kötelezettséget és a felfüggesztési kötelezettséget egyaránt megsértette” (lásd a 2019. június 27-i bizottsági sajtóközleményt, IP/19/3429, a határozatot még nem tették közzé).

⁷² Ez a eset különösen akkor merülhet fel, amikor a feleknek nincs tudomásuk arról, hogy a 139/2004 rendelet alkalmazásában mi minősül megvalósításnak, vagy amikor tévesen úgy vélik, hogy az e rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti mentesség alkalmazható.

⁷³ 2018. május 31-i Ernst & Young ítélet (C-633/16, EU:C:2018:371, 52. pont).

v) A Törvényszék tévesen hagyta helyben a Bizottság azon megállapítását, hogy a Marine Harvest megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését

153. A Törvényszék a halmazatra vonatkozó elvek megsértésére alapított jogalapot először is azon az alapon utasította el, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdése és 7. cikke (1) bekezdése megsértésének ugyanaz a 10%-os felső határ a feltétele, ami azt eredményezi, hogy e két rendelkezés közül egyik sem tekinthető úgy, hogy elsőbbséget élvez a másikkal szemben (a megtámadott ítélet 350. pontja), másodszor pedig, hogy a 4. cikk (1) bekezdésének megsértése nem jelent különösebb jogsértést, mint a 7. cikk (1) bekezdésének megsértése (351–362. pont).⁷⁴

154. Először is hangsúlyoznom kell, hogy az, hogy mindkét jogsértésre ugyanazon felső határ vonatkozik, nem jelenti azt, hogy azok egyike sem élvez elsőbbséget a másikkal szemben. Ez olyan elem, amelyet figyelembe kell venni, annál is inkább, mivel a 4064/89 rendelet hatálya alatt a 4. cikk (1) bekezdésének megsértése miatt kiszabható bírság összege csak 1000 eurótól 50 000 euróig terjedt, míg az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésére ugyanaz a 10%-os felső határ vonatkozott, amely jelenleg is. Ugyanakkor más tényezőket is figyelembe kell venni annak meghatározása érdekében, hogy egy jogsértés elsőbbséget élvez-e a másikkal szemben. Figyelembe kell venni például a jogsértések jellegét (bejelentés elmulasztása vagy idő előtti megvalósítás); azt, hogy az egyik jogsértés (a bejelentés elmulasztása) tipikusan előzetes lépés a másik jogsértéshez (az idő előtti megvalósításhoz); valamint azt, hogy az egyik jogsértés – míg az valamennyi olyan esetre kiterjed, amelyre a másik jogsértés alkalmazható – járulékos esetekre is vonatkozik. Különösen, a Törvényszéknek – a megtámadott ítélet 294., 295. és 306. pontjában foglalt azon megállapítása alapján, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése „szükségképpen [e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének] megsértését is maga utána vonja”, azonban ennek ellenkezője nem igaz – arra a következtetésre kellett volna jutnia, hogy az utóbbi rendelkezés elsőbbséget élvez a másikkal szemben. Erre a megállapításra azonban nem történik hivatkozás a halmazatra vonatkozó elvek megsértésére alapított jogalap Törvényszék általi értékelésében.

155. Másodszor, meg kell jegyezmem, hogy a Törvényszék megvizsgálta, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése különösebb jogsértés-e, mint az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése. Nem vizsgálta az ellenkező esetet, azaz hogy a 139/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése különösebb jogsértés-e, mint az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése.

156. Annak, hogy a Törvényszék ezt nem tette meg, az az oka, hogy arra nem hivatkoztak. A Marine Harvest a Törvényszék előtt azt adta elő, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése különösebb jogsértés, mint az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértése. Nem adta elő azt, hogy az utóbbi jogsértés különös az előzőhöz képest.⁷⁵

157. Ugyanakkor ez semmit nem változtat azon, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 373. pontjában nem állapíthatta volna meg azt, hogy „a jelen ügyben nincs elsődlegesen alkalmazandó rendelkezés”, pusztán azon az alapon, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése nem „elsődlegesen alkalmazandó” az e rendelet 7. cikkének (1) bekezdéséhez képest. A Törvényszék ezt a következtetést csak akkor vonhatta volna le, ha nemcsak azt állapítja meg, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése nem élvez elsőbbséget e rendelet 7. cikkének (1) bekezdésével szemben – amit meg is tett –, hanem azt is, hogy az utóbbi rendelkezés nem élvez elsőbbséget az előbbivel szemben, amit nem tett meg. Az a megállapítás, hogy „nincs elsődlegesen alkalmazandó rendelkezés”,

⁷⁴ Meg kell jegyezmem, hogy a megtámadott ítélet 363–371. pontja felteszi azt a kérdést, hogy „általános jelleggel” (lásd a 371. pontot) és a nemzetközi bíróságok ítélkezési gyakorlatában a halmazatra vonatkozó elvek kizárják-e azt, hogy ugyanazon magatartás miatt külön-külön jogsértések merüljenek fel. A döntő kérdés azonban az, hogy a halmazatra vonatkozó elvek a 139/2004 rendelet alkalmazásában kizárják-e azt, hogy ugyanazon magatartás miatt külön-külön jogsértések merüljenek fel.

⁷⁵ Pontosítanom kell, hogy míg a Bíróság előtti fellebbezésében a Marine Harvest előadta, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése elsőbbséget élvez az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértéséhez képest, a tárgyaláson ezzel ellentétes álláspontot képviselt, és azzal érvelt, hogy az utóbbi jogsértés hatálya a tágabb, és ennél fogva abba az előbbi beolvad, amely többé már nem más, mint egy üres váz.

annak előzetes megállapítását foglalja magában, hogy a szóban forgó két rendelkezés *egyike sem* élvez elsőbbséget a másikkal szemben.⁷⁶ Számomra úgy tűnik, hogy a Törvényszék – annak megállapításakor, hogy a két lehetséges eset közül csak az egyik eset megvizsgálása alapján „nincs elsődlegesen alkalmazandó rendelkezés” – nem vonta le a megtámadott ítélet 294–306. pontjában foglalt saját megállapításaiból eredő következtetést.

158. Véleményem szerint nem lehet arra a kifogásra hivatkozni, hogy a 139/2004 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének jogszerűtlenségét kellene megállapítani, mielőtt megállapítható lenne az, hogy az olyan összefonódás megvalósítása, amelyet nem jelentettek be, és amelynek összeegyeztethetőségét sem állapították meg, e rendelet egy, nem pedig két rendelkezésének megsértését eredményezi.

159. Ebben a tekintetben meg kell jegyeznem, hogy a megtámadott ítélet 306. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy bár „a jelenlegi jogi háttér szokatlan”, a Marine Harvest „nem hivatkozik jogellenességi kifogásra a 139/2004 rendelet bizonyos rendelkezéseit illetően”.

160. Míg a Marine Harvest sem a Törvényszék előtt, sem pedig a fellebbezés során a Bíróság előtt nem hivatkozott jogellenességi kifogásra, a tárgyaláson előadta, hogy a 139/2004 rendelet 14. cikke (2) bekezdésének a) pontja jogellenes.

161. Ahogyan azt a Bizottság előadja, ez a jogellenességi kifogás elfogadhatatlan, mivel arra a Törvényszék előtt nem hivatkoztak.⁷⁷

162. Ugyanakkor véleményem szerint nem szükséges az, hogy a Bíróság kimondja a 139/2004 rendelet 14. cikke (2) bekezdése a) pontjának jogellenességét annak megállapítását megelőzően, hogy nem szabhatók ki külön-külön bírságok e rendelkezés, valamint ugyanezen rendelet 14. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján egy összefonódásnak az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével történő megvalósítása miatt.

163. A 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdése ugyanis nem határozza meg konkrétan azt, hogy a Bizottság szabhat-e ki bírságokat az a) és a b) pont alapján, amikor mindkét pont alkalmazásának feltételei fennállnak (azaz, amikor egy összefonódás megvalósítására a bejelentési kötelezettség és a felfüggesztési kötelezettség megsértésével kerül sor). Igaz, hogy a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdése nem állapítja meg, hogy a Bizottság az a) vagy a b) pont alapján szabhat ki bírságot, amikor mindkét pont alkalmazásának feltételei fennállnak. Ugyanakkor ez semmit nem változtat azon, hogy a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdése kifejezetten nem engedi meg a Bizottságnak, hogy az a) és a b) pont alapján szabjon ki bírságokat, amikor mindkét pont alkalmazható. Ennélfogva a 139/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban áll az olyan megállapítás, hogy a Bizottság nem szabhat ki külön-külön bírságokat az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének ugyanazon magatartás miatt történő megsértése miatt.

164. Megállapítom, hogy a Törvényszék tévedett, amikor a 372–374. pontban megállapította, hogy a Bizottság a halmazatra vonatkozó elvek megsértése nélkül külön-külön bírságokat szabhatott ki a Marine Harvesttel szemben a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének és 7. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt.

165. Ebből következik, hogy a második jogalap második része megalapozott.

⁷⁶ Ebben a tekintetben meg kell jegyeznem, hogy úgy tűnik, a Törvényszék nincs megelégedve azzal, hogy az, hogy nincs elsődlegesen alkalmazandó rendelkezés, abból a pusztán megállapításból ered, hogy a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése nem élvez elsőbbséget az e rendelet 7. cikke (1) bekezdésének megsértésével szemben. Ebben az esetben ugyanis nem lett volna szükség arra, hogy a Törvényszék arra is hivatkozzon, hogy mindkét rendelkezés megsértésére ugyanaz a felső határ vonatkozik.

⁷⁷ Lásd: 2009. január 20-i Sack kontra Bizottság végzés (C-38/08 P, EU:C:2009:21, 21–24. pont).

166. Az Európai Unió Bíróság alapokmánya 61. cikkének első bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti. Úgy vélem, a jelen ügyben pontosan ez a helyzet.

167. A fenti 143–152. pontban kifejtett indokokból ugyanis az következik, hogy a Bizottság tévedett, amikor megállapította, hogy a Marine Harvest – azáltal, hogy a 2012. decemberi felvásárlást annak bejelentése és összeegyeztethetőnek nyilvánítása előtt valósította meg – megsértette a 139/2004 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését, és ebből következően, amikor a Marine Harvesttel szemben 10 millió euró összegű bírságot szabott ki e rendelkezés megsértése miatt.

168. Ennélfogva helyt kell adni a Marine Harvest által a Törvényszék előtt hivatkozott, a halmazatra vonatkozó elvek megsértésére alapított jogalapnak, és meg kell semmisíteni először is a vitatott határozat 1. cikkét annyiban, amennyiben az megállapítja a 139/2004 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértését, másodsor pedig e határozat 2. cikkét, amely a Marine Harvesttel szemben 10 millió euró összegű bírságot szab ki az e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megsértése miatt.

VI. Véggövetkeztetés

169. Ezért azt javaslom, hogy a Bíróság:

- helyezze hatályon kívül a 2017. október 26-i Marine Harvest kontra Bizottság ítéletet (T-704/14, EU:T:2017:753);
- semmisítse meg a 139/2004/EK tanácsi rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1) bekezdését megsértve végrehajtott összefonódás miatt bírságot kiszabó 2014. július 23-i bizottsági határozat (M.7184 – Marine Harvest/Morpol ügy) 1. cikkét annyiban, amennyiben az megállapítja, hogy a Marine Harvest ASA – azáltal, hogy a 2012. december 18. és 2013. szeptember 30. közötti időszakban egy európai uniós léptékű összefonódást valósított meg – megsértette a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 2004. január 20-i 139/2004/EK tanácsi rendelet (az EK összefonódás-ellenőrzési rendelete) 4. cikkének (1) bekezdését;
- semmisítse meg a 2014. július 23-i bizottsági határozat 2. cikkét;
- az Európai Bizottságot kötelezze saját költségeinek és a Marine Harvest ASA részéről felmerült költségeknek a viselésére.